

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Tizenötödik évfolyam
2004. augusztus

8

Tartalom

Tanulmány

Boross Géza: Szószéki küzdelem a társadalmi devianciák ellen. (XVIII. részlet) A próféták igehirdetése ma	347

Vasárnapi prédikációk

Bak Áron: Kényszer nélkül. Márk 12,28–34.	355
Mátyás István: Miért munkálkodunk? János 6,26–27.	358
Soós József: A mi országunk. Filippi 3,20–21.	359
Vékony Mihály: A munka. János 5,17.	362

Prédikációk újbúzásenge ünnepére

Orbán Attila: Krisztus kezében a bőség. Máté 14,17–18.	364
Tóth Árpád: Örökéletre tápláló eledel. János 6,26–27.35.	366
Veress Gábor: Lelki vetés – lelki aratás. Galata 6,7–10.	367

A Genezáret partján

Hafenscher Károly: Akarsz-e meggyógyulni? János 5,5–6.	370

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra:

Móra László Tibor: Én vagyok a jó pásztor. János 10,11–14.	372

Rádioprédikáció:

Visky János: Ítélet a vétkes népen. 2Mózes 32,25–29.	373

Keresztelési igehirdetés:

Nagy Róbert András: Egy életre szóló útavaló. Példabeszédek 22,6.	374

Esketési igehirdetés:

Földvári Tibor: Házasság: ragaszkodás, egy test. 1Mózes 2,18.22–24.	375

Temetési igehirdetés:

Id. Kabai Ferenc: Elhull a virág... Ézsaiás 40,8.	378

A címlapon a Türei Református Egyházközség kelyhe. Készítette Fuhrmann Károly 1961-ben.

A hátlapon: Képes Géza *A LXV. zsoltár* c. verse.

Tanulmány

Boross Géza

Szöszéki küzdelem a társadalmi devianciák ellen*

(XVIII. részlet)

A prófétai igehirdetés ma

Bevezetés

A próféta ill. profetikus igehirdetés az ÓSZ prófétáinak szolgálatától kezdve egészen a legújabb időig, Walter Lüthi és ismert neves német és magyar kortársai prédikátori munkásságáig, ha olykor bűvő pataként is, de mindig jelen volt Isten népe életében. Manapság úgy tűnik, mintha elbűjt volna a patak! Posztmodern korunkban az igehirdetés kommunikációs, lelkipozozói és missziói problémái kötik le a szakemberek érdeklődését. A profetikus igehirdetés kérdéseiről átfogó tanulmány legutoljára éppen 31 évvel ezelőtt, 1967-ben jelent meg Heinz Bluhm német teológus tollából (Prophetische Verkündigung heute, Berlin 1967). Joggal vetődik fel a kérdés, ebben a sajátságos homiletikai klímaváltozásban időszerű-e profetikus igehirdetés mai kérdéseinek, egyáltalán a profetikus igehirdetés kérdéseinek vizsgálata? Nem kellene-e alázatosan tudomásul vennünk, hogy a profetikus igehirdetés órája „lecsengett”? Hogy napjainkban nem profetikus, hanem pásztori, tanítói, missziói, poétikus igehirdetésre van szükség? Nos, a Magyar Református Lelkészegyesület felelős őrállói úgy látják, nem. Nem hogy elmúlt („lecsengett”) volna a profetikus igehirdetés órája, hanem inkább újra elérkezett. A patak ismét felszínre akar törni. S ez nem emberektől van, hanem az igehirdetés legfőbb Gazdájától, a Szentlélek Istentől, ahogyan arra a locus classicus, a 2Pt 1,20–21 figyelmeztet. Fogalmazzuk meg tehát az alaptételt ekképpen: A profetikus igehirdetés mai kérdéseinek vizsgálata a Szentlélek akarata, a Szentlélek inspirációja több okból is.

Először is az igehirdetés manapság annyit emlegetett krízise miatt. Az újabb kutatók fényében ennek a krízisnek egyik oka kétségtelenül az igehirdetők krízise. Másik oka az igehallgatók krízise. De az igazi, a legfőbb oka az, hogy úgymond „hiányzik az igazi prófécia” az egyházban. Egyre nyilvánvalóbb, hogy az akkomodációs, tehát az emberi igényeket kielégíteni akaró prédikáció nem pótolja a profetikus igehirdetést.

Másodszor az ún. népegyház egyre fájóbb krízise miatt. E krízis egyik jele és oka az, hogy népegyházi gyülekezeteinkben nincsen szükség prófétákra. A gyülekezeteknek – amint arra Josuttis „Der Pfarrer ist anders” c. könyvében rámutat – nem prófétákra, hanem „Religionsdienerekre” (liturgusokra, adminisztrátorokra, ünnepi rétorokra) van szükség. Bibliai terminológiával élve „szavakra”, de nem „erőre”. Ha más nem, akkor gyülekezeteink elesett, halott állapota bizonyítja, mennyire itt van, ütött a prófétai igehirdetés rehabilitálásának, újrafelfedezésének az órája. Ezért olyan időszerű újra a prófétai igehirdetés mai kérdéseiről beszélni.

Harmadszor pedig az egyház társadalmi kontextusának krízise miatt. Hogy a társadalom, melyben Krisztus egyháza él és szolgál, egyre mélyebb krízisben vergődik, szinte vegetál, semmi sem mutatja olyan döbbenetesen, mint az egyre erősödő deviancia-hullám. A bűnözési statisztika és a társadalmi nyomor összefonódása. Az egyre gátlástala-

* Bp. 1999.

nabbá váló maffiahaborúk, terrorizmus, leány- és drogkereskedelem, alkoholizmus, szexuális aberrációk, öngyilkosság, depresszió, munkanélküliség, abszolút kilátástalanság, az apokaliptikus óskaoz, a legteljesebb etikai relativizmus, az élet teljes értelmetlensége érzetének eluralkodása egyre több kortársunk és honfitársunk tudatában. Röviden, a sátni erők turbulenssé válása a társadalomban. Ebben a helyzetben egyre nyilvánvalóbb, nincs más megoldása a profán társadalom számára sem, csak Isten rendje, Isten útja, Isten ígéje, mely olyan, mint a tűz és a sziklazúzó pöröly. Ez az ige ha újra megszólal az egyházban, akkor indirekt hatást gyakorolhat a nem egyházi közvéleményre is. Röviden, a prófétai igehirdetés kiegészítheti a társadalmat a züllés szakadékaiból, ahogyan arra az ébredések történetében nem egy példát láthatunk. Utalok itt csak a 18. sz.-i metodista ébredésre, mely – Révész Imre véleménye szerint – megmentette a végpusztulás szélére jutott Angliát. De utalhatok a magyar reformáció igehirdetésére is, mint a mohács utáni magyar nép lelki-szellemi, társadalmi orvosságára. Ezért időszerű ma is a prófétai igehirdetésről beszélni. Lássuk meg azért, mik a prófétai igehirdetés feladatai ma.

Felelősség-ébresztés

A prófétai igehirdetés alapvetően különbözik a pásztori, a missziói és a poétikus igehirdetéstől. Azért, mert amíg a pásztori igehirdetés vigasztalást kínál fájó lelki sebekre, a missziói igehirdetés Isten családjába invitál. Amíg a poétikus igehirdetés gyönyörködtetni akar, addig a prófétai-profetikus igehirdetés felelősséget ébreszt, felrzza a lelkiismeretet, nyugtalanít, kijózanít, és pedig azért, mert radikálisan proklamálja Isten valóságát.

A prófétai igehirdetés egyik főmondanivalója (kértügmája) az, hogy minden ellenkező hiedelemmel szemben a Biblia Istene nem filozófiai koncepció, nem projekció, nem illúzió és konstrukció, hanem a lehető legkonkrétabb, legradikálisabb Valóság. A Biblia Istene uralkodik. Természeti és erkölcsi törvényei változatlanul érvényben vannak. Őtöle, Őáltala és Őreá nézve vannak mindenek. Nem Ő van valahol a kozmoszban és univerzumban, hanem a teremtett mindenség van Őbenne. Benne élünk, mozgunk és vagyunk. Előle menekülni, uralmi szférájából disszidálni vagy emigrálni a legteljesebb öncsalás. Ha a Seolba vetünk ágyat, ott is jelen van. Ha a hajnal szárnyaira kelnénk és a tenger túlsó szélére szállnánk, ott is az Ő keze vezérelne. A prófétai igehirdetés feladata ma, az istenhit általános krízise idején (Uppsala) először az, hogy határozott, félreérthetetlen igennel feleljen a Hans Küng kérdésére: Existiert Gott? Létezik Isten? És pedig feleljen Kálvin bizonyágtételével, az Institutio klasszikusan szép tanításával: „Isten... úgy kijelentette magát a világ alkotmányában és ma is úgy kijelenti magát, hogy szemeinket ki nem nyithatjuk anélkül, hogy kényszerülve ne volnánk Őt látni. Ha Lénye oly megfoghatatlan is, hogy istensége minden emberi érzéken felül áll, mégis minden egyes művébe oly tisztán és világosan véste be dicsősége biztos jegyeit, hogy még a legtanulatlanabb ember sem hozhatja fel mentségül, hogy Istent nem ismeri” (i. m. I,5,1). A prófétai-profetikus igehirdetés egyik főmondanivalója ma az, hogy a természeti világ, a flóra, fauna, atomok és tejutak, kémia, biológia, geológia – istentranszparens. Ugyanígy istentranszparens a világtörténet, az egyháztörténet, sőt a magyar nemzet története. A történeti kutatás (Révész), a rendszeres teológia (Berkhof), a bibliai teológia (Tóth Kálmán) egybehangzóan bizonyítja, hogy a történelemben Isten dolgozik. A történelem valóban theatrum gloriae Dei, szabadításaival és ítéleteivel együtt. A keresztyén hit sui generis történelemértelmezés. A maxi és mini történelmet csak Istenből lehet megérteni.

Dehát miért kell ilyen élesen, ilyen világosan rámutatni, sőt helyesen (Barthtal) szólva „proklamálni”, közhírré tenni Isten valóságát, létét, uralkodását? Mi köze ehhez embernek? Isten egzisztenciája miatt egzisztenciális jelentőségű nemcsak a hívő keresz-

tyén ember, hanem minden ember számára? Nos azért, mert a Péld 16,4 szerint Istennek minden emberrel célja van. Az embernek – ahogyan az ÚR mondja – rendeltetése van. Isten munkatársai, megbízottjai, sáfárai vagyunk. Olyan megbízott szolgák, akiknek el kell számolniuk a talentummal. Számot kell adniuk a sáfárságról. A világ, az ember, sőt az egyház romlásának, deformációjának, önmagától való elidegenedésének végső oka az a cinikus teológia, mely szerint nem kell az elszámoltatást olyan komolyan venni. Ki tudja, mi lesz velünk a halál után? Lesz-e egyáltalán valami és mikor? Nem azzal kell törődni, mi lesz a halál után, hanem azzal, mi lesz velünk a halál előtt? Minden élvezet szabad. Együnk, igyunk, paráználkodjunk – holnap úgyis meghalunk. Csak semmi aszkézis, önfegyelem, becstület, szentség. „Minden szabad nékem.” Nos – a prófétai igehirdetés ebbe az esztelen kavalkádba kell hogy belekiáltssa, lesz számadás, lesz felelősségre vonás. Nekünk meg kell jelenni a Krisztus ítélőszéke előtt. Isten mindenről tud. Mindent lát. Olykor a legváratlanabbul lép elő rejtettségéből, s tart minden emberi elképzelést meghaladó kis és nagy ítéletet. A mi generációnk kétszer is elképesztő leckét kapott e tekintetben a Harmadik Birodalom és a sztálini birodalom látványos összeomlásában. Hogy is mondja Arany János? „Nem mindig ember aki sorsot intéz”! Istennek felelőséggel tartozunk.

Dehát hogyan történjék mostmár a szószéken ez a felelősségbesztés a prófétai igehirdetésben?

Történhet úgy, ahogyan Ravasz László „A nagy meglepetés” c. prédikációjában látjuk (IR I,223 k). Íme:

„mindig tudtam, sokszor gondoltam rá és imádkoztam is érte, hogy Krisztus legyen kapcsolatban azokkal, akiket szeretek: a hitvestársammal, szülőimmal, gyermekeimmal, barátaimmal, gyülekezetem tagjaival. De jaj, nem gondoltam arra, hogy mindent megtegyek, hogy e viszony csakugyan erős legyen. Jaj, mennyit mulasztottam ezen a téren. Nem gondoltam eleget azokra a lelkekre, akikhez az evangélium nem jutott el. Akár azért, mert egy más világban, a sötétség tartományaiban élnek, akár pedig, mert itt vannak körülöttünk és még nem jutott el hozzájuk az evangélium friss és édes hívogatása. Vajon a villamoskalauz, az utcaseprő, a sarki rendőr, a dohánytőzsdés, a koldus a templomajtóban, vajon a padlásszobák, a börtönök, a menedékházak és toloncházak lakói, vajon a magyar középosztály, tanyavilág, a magyar nincstelenség ismeri-e eléggé az Élet Fejedelmét és eljutott-e hozzájuk a tiszta Ige? Mit tettél azért, hogy mások üdvözüljenek?...”

Történhet úgy, ahogyan ugyancsak Ravasz László: „Elintézetlen ügyek” c. (Korb 1,120 k) prédikációjában látjuk. Íme néhány részlet:

„...Azt szeretném megmutatni mennyi elintézetlen ügyed van neked. Elmúltál már 50 esztendő, megcsináltad-e a végrendeletedet... Néha nem jól érzed magad, megvizsgáltatad-e magadat egészen alaposan egy kiváló orvossal? Elhatároztad, hogy jótékony célra nagyobb összeget hagyományozol... mondd, elkészült már az ajándékozási szerződés? Mennyi kötelezettséget vállaltál: teljesítetted-e mind? Ígéretet tettél egy haldoklóknak, ünnepeélyesen elvállaltál valamit lelkes tapsok között, nem gondolsz-e arra, hogy egyszer ezt egészen bizonyosan meg fogják óvatolni, adós fizess!... Van valaki, akinek az életén keresztülcsörtettedél. Mondd, nem hasonlítasz te ahhoz az autóvezetőhöz, aki gázol s ott hagyja áldozatát a véres porban s maga tovább robog? ...”

De jöjjünk közelebb a mi időnkhez, s lássuk, hogyan eszméltet felelősségre Joó Sándor a „Készülj Istened elé” c., Ámos 4,12 alapján mondott pasaréti prédikációjában. Íme néhány részlet:

„Miért készüljünk? Azért, mert ha nem készülünk föl időben, akkor Isten valami rettenetesen cselekszik velünk. Azt mondhatná valaki, de hiszen ez úgy hangzik, mint egy

fenyegetés. Nos, ez valóban fenyegetés. Ámós prófétának majdnem az egész könyve fenyegetés. Néha szinte kemény, mintha az asztra csapna az öklével: Vigyázz, mert majd az Isten. Igen, az Isten... Nem szeretjük mi az ilyen kemény prófétai beszédet, ótestamenti dörgedelmet... Mire készülünk ádventben? Az Istennel való találkozásra készülj... A karácsony lényege – találkozás Istennel... Hogyan készülünk? Le kell vetni a szennyest, a tisztátalan gondolatokat, haragos érzéseket, önzést, irigységet, elégedetlenséget, ideges magatartást... Ha a szent és tökéletes Istennel akarunk találkozni, bizony gondolnunk kell arra, hogy egész magatartásunk, cselekvésünk az ő akarata szerint legyen...” (Készülj Istened elé, Torontó 1983,59 k)

Folytathatnánk a példákat. De e néhány kiragadott hazai példa is mutatja, mi a prófétai igehirdetés feladata ma? Íme elsősorban: az Isten valóságából eredő felelősségbeszítés, az alvó lelkiismeret megmozgatása, az álnyugalom, álbékesség megzavarása, a Deus praesens és Deus futurus proklamálása: Készülj Istened elé! Avagy ahogyan a Prédikátor könyve figyelmeztet: „...járj a te szívednek utáiban és szemeidnek látásában, de megtudd, hogy mindezekért az Isten tégedet ítéletre von!” (12,1) Egyre féktelenebbé váló társadalmunkban ez a Biblia egyik időszerű prófétai üzenete.

Megtérés-sürgetés

A prófétai-profetikus igehirdetés nemcsak Isten valóságát, hanem Isten konkrét parancsát is, akaratát is hirdető beszéd. Alapigéje az ApCsel 17,30–31: „A tudatlanságnak idejét elnézve az Isten, mostan parancsolja az embereknek, mindenkinek mindenütt, hogy megtérjenek, mivelhogy rendelt egy napot, melyen megítéli majd a föld kerekességét igazságban egy Férfit által kit arra rendelt, bizonyosságot téven mindenkinek azáltal, hogy feltámasztotta Őt a halálból.” Íme a megtérés „homiletikuma” in nuce. Ennek a locusnak az első nagy üzenete, amit nem lehet elég gyakran és hangosan proklamálni, hogy Isten kegyelmének, türelmének, várakozásának idejében élünk. *Mostan* mondja az apostol, s ez a *mostan* a történelem, a jelen, a ma profetikus értelmezése. Leleplezése annak a titoknak, hogy Jézus Krisztus feltámadása és visszajövele között a világtörténelmi idő üdvtörténelmi idő, az adott ma (*mostan*) – üdvtörténelmi jelen. Soha vissza nem térő egyszeri alkalom (*kairos*) a megtérésre (itt a bálványistenektől – vö. 29. vers – elfordulásra és az élő Istenhez odafordulásra).

Locusunk másik nagy üzenete az, hogy Isten megtérésre hívó „parancsa” (üzenete) nem egy-egy emberhez, nem is egy népcsoporthoz szól, hanem *mindenkinek mindenütt*. Nincs a világnak olyan része, nincs olyan földrajzi, politikai, társadalmi, foglalkozási, életkorbeli csoport, réteg, közösség, akinek ne volna szüksége a megtérésre. A megtérés az ember főügye, amíg ez elrendezve, megoldva nincs, addig az élet üres, céltévesztett, boldogtalan. A megtérés nem valami pietisztikus-aszkétikus követelmény! Antropológiai jelentőségű esemény. A bűn miatt beteg emberi élet (Thurneysen!) egyetlen terápiája. Locusunk harmadik aktuális profetikus üzenete, miért olyan sürgető teendő a megtérés? Azért, mert közeledik az *üdvtörténelmi jövődő*: „Mivelhogy rendelt egy napot...” (31. vers) Megjelenik a prófétikus igehirdetésben az eszkatológiai perspektíva, figyelmeztetés az ítéletre, melyet nem akárci, hanem Krisztus, a Feltámadott fog tartani. Íme a megtérés sürgetésének aktualitása.

Magától vetődik fel ezen a ponton a kérdés, dehát miből kell megtérni? Miből kell megtérni a mi generációnknak? Az idézett locus összefüggésében summásan azt felelhetjük – az idegen istenek, a bálványistenek imádatából és szolgálatából. Ezek az „istenek” – ahogyan Hans Joachim Kraus egyik tanulmányában rámutat – megszámlálhatatlan formában és sokféle alakban egzisztálnak Isten népe életében, az egyházban (Was

bedeuten die Propheten für die Kirche? in: Schultz Hg. Kritik an der Kirche, 129). Dehát kik ezek az idegen bálványistenek? Mi a nevük? Hiszen, mint Bonhoeffer írja valahol, csak a néven nevezett ördög (démon, bálvány) megy ki az emberből? Nos, a kérdésre korunk egyik legnevesebb profetikusan igehirdetője: Walter Lüthi adja meg a feleletet az ApCsel 16,16–40 magyarázatában. A hatalmas sodrású igehirdetésben Lüthi „A Nyugati isteneiről” (Die Götter des Abendlandes) beszél, s azt mondja, hogy a modern nyugati világnak tulajdonképpen három fő bálványistene van: a mammon (a pénztárcánk,) a nép mint faj és az individuum. Kiszélesítve: mammonizmus, nacionalizmus és individualizmus. Valóban. Ezek a mi egyházunk és népünk bálványistenei is. Ezekhez csatlakozik az ateizmus, libertinizmus, vallási relativizmus, hedonizmus, pesszimizmus és farizeizmus. Röviden: a nem keresztyén világnézet és életértelmezés. A profetikusan igehirdetés megtérés-sürgetése – ezeknek a bálványkultuszoknak a kritikája. A mai profetikusan igehirdetés itt folytatja az Ósz-i prófétai igehirdetést. A Bibliában adott és Krisztusban testté lett isteni kijelentés fényében látja, értelmezi és ítéli meg az eseményeket, s ezekből szólít megtérésre. – Ezen a ponton világosodik ki a nagy paradoxon, az ti. hogy a megtérésre hívó, kemény, világos, bátor, a törvényt a maga legradikálisabb valóságában hirdető prófétai-profetikusan igehirdetés legbelül mégis *kegyelemhirdetés!* Isten jóakarátának, indulatának, bocsánatának a jele. Mert az *ítélet előtt* hirdeti a megtérés lehetőségét, mintha csak azt mondaná, még nem késő, még rendbe lehet hozni mindent.

A kérdés most is az lesz tehát, hogyan történjék a szószéken a megtérés profetikusan sürgetése? Erre is Jóó Sándornál található igen tanulságos paradigmát. A Mk 1,15 alapján ezzel a címmel prédikál: „Térjete meg!” (vö: Mindenkor örüljete c. kötetben 27. kk lapokon). Kitűnő homiletikai érzékkel, gyülekezete reális ismeretében sorra veszi a megtéréssel szembeni kifogásokat, hogy a végén Krisztushoz, Krisztusig vezethesse hallgatóit. Az igen gazdag, igen tanulságos igehirdetésből figyeljük meg az alábbi két részletet. Íme a megtérés profetikusan szószéki motiválása:

„De van egy másik kifogás is a megtérés komolyan vétele ellen. Nagyon sokszor halom itt is, ebben a gyülekezetben... »Azért nem akarok megtérni, mert látom, hogy milyenek azok, akik azt mondják magukról, hogy ők megtértek.« Igen: nagyon jól tudom, hogy a megtért emberek, az úgynevezett hívők nagyon sok ember megtérését és hitrejutását gátolják... Ez mind igaz sajnós. Az is igaz, amit mondani szoktak, hogy a hívők, a megtértek olyan gögösek, olyan szeretetlenek, olyan utálatosak, olyan nagyképzűek, olyan beképzettek, olyan farizeusok, olyan júdások, olyan taszítóak, hogy ha ilyenek a hívők, akkor Isten mentsen tőle! Való igaz. Atyámfiai, nem tudtok nekem olyan rosszat mondani a megtértekre, aminél még több és még nagyobb rosszat ne tudnék én mondani rájuk, hiszen én is annak tartom magam, és ezért tudom, milyen csúnya és taszító tud lenni a hívő ember. Ez igaz! DE AZT VEDD TUDOMÁSUL, HOGY MINDEZ VISZONT NEM MENT FEL TÉGED A MEGTÉRÉS KÖTELEZETTSÉGE (kiem. tőlem) ALÓL. NEM INDOKOLJA AZT, HOGY TE NE TÉRJ MEG... Nem mondhatod majd a nagy felelősségre vonáson, hogy „Uram, azért nem tértem meg, mert X meg Y nagyon csúnyán képviselte a megtért és hívő életet mellettem a földön.”

És a befejezés: „... A megtérés nem egy kis megjobbulást jelent, hanem a megtérés: teljes uralomváltás, meghódolás, kapituláció, teljes megadás. Ezért a megtérés: örök program, nem lehet egyszer s mindenkorra elintézni egy fordulattal, úgy kezdődik, hogy felismerem Jézus Krisztusban a mennyei transzformátort, a hozzám hajló Istent, megvallom neki és leteszem Előtte a bűneimet, s azzal folytatódik, hogy egy életen át mind teljesebben szolgáltatom ki magam Nekik, rendelem magamat és mindenemet amim van, uralma alá...” – „Ezért jött az Úr Jézus! Ezért szenvedett. Ezért halt meg. Azért, hogy te is belépj, betérj, megtérj az Isten országába, hogy a szívednek, két kezédnek, munkád-

nak, magadnak teljes megadásával te is hozzájárulj ahhoz, hogy ebben a világban ott, te körülötted, minél jobban láthatóvá legyen az Isten uralma...”.

Íme a prófétai igehirdetés ma: theocentrikus, megtérést motiváló, személyes hangvételű beszéd. Egyszerre törvény és evangélium.

Diakóniai inspiráció

A prófétai-prófétikus igehirdetés ma felelősség-ébresztés is, megtérés-sürgetés is, de mindezekon túl, mindezek mellett, mindezek közben diakóniai inspiráció is. Felhívás, buzdítás, lelkesítés az emberi szenvedés szeretetből fakadó enyhítésére. A „rablók társadalmában” (D. Sölle) kiáltó szükség van a diakónus egyház szolgálatára. A prófétai-profetikus igehirdetés par excellence feladata ma először is a diakónia szó rehabilitálása, mindenféle politikai melléklöngétől való megtisztítása. Meg kell mondani, hogy a diakónia nem a totális állam céljainak egyházi segítése, a nem keresztyén ideológiák kiszolgálása, hanem a Krisztus kicsinyeinek, a testi-lelki nyomorúságban vergődő felebarát szenvedéseinek enyhítése, ha lehet, megszüntetése. Világossá kell tenni újra meg újra, hogy Jézus Krisztus mércéje szerint a keresztyén ember modellje – az irgalmas szamaritánus. Újra meg a újra figyelmeztetni kell a gyülekezetet, hogy erre a szamaritánus-típusú emberre van szükség a családban, a környezetünkben, a gyülekezetben és a társadalomban. Tehát:

A prófétai-profetikus igehirdetésben fel kell mutatni, világossá kell tenni a diakónia teológiai motívumait. Prédikálni kell arról, hogyan kényszerít, ösztönöz, inspirál a diakónia végzésére Isten irgalmassága és Isten igazsága, az ember istenképősége, a Krisztus testének valósága, a Szentlélek működése, Isten országának eljövetele és közeledése. Maga az utolsó ítélet, a nagy szétválasztás, melyben – ahogyan arra Stauffer rámutat – nem a konfesszionális hovatartozás, a hitvallásos és dogmatikai vélekedés lesz a mérvadó, hanem a konkrét emberi szükség (éhség, szomjúság, betegség...) enyhítése, felszámolására való törekvés. Újra meg újra rá kell mutatni Juhász Zsófia szállóigéjére: „A diakónia – kegyességkritika!” Élesebben: A diakónia az egyetlen hiteles kegyességi mérleg! Hirdetnünk kell a katolikus szent Vince szállóigéjét: „Szakítsd meg az imádságot a szenvedőkért, és bennük újra megtaláld Krisztust.” Avagy Kagawa meghökkenő tanácsát: „Aki Krisztussal akar találkozni, előbb menjen kórházba és fogházba, s csak azután a templomba!” Azaz meg kell értetni végre valahára gyülekezeteinkkel, hogy a diakónia nem appendix az egyház testén, hanem az egyház verbális szolgálata mellett a repülőgép másik szárnya!

A prófétai-profetikus igehirdetésben különösen is jó szem előtt tartani a Második Helvét Hitvallás XXIV. fejezetének egy mondatát: „... a prédikációban nem haszontalan dolog a szentek emlékezetét a nép figyelmébe ajánlani és a szentek szent példáit követés végett mindenki elé odaállítani.” Mutatis mutandis ez a homiletikai tanács érvényes a diakóniáról szóló prófétai igehirdetésre is. Állítsuk oda a diakónia szentjeinek (Tábitának, Árpádházi Szent Erzsébetnek, Kálvinnak, Frey Erzsébetnek, Wrede Matildnak, Schweitzer Albertnek, Teréz Anyának – hogy csak őket említsük) példáját és élményeit. Nem is beszélve Kiss Ferenc, Juhász Zsófia, Molnár Mária élményeiről, tapasztalatairól. Pl. Molnár Mária ma is élő figyelmeztetéséről, hogy diakónia nélkül nincsen misszió. Életrajza alapján fogalmazhatunk így, hiszen köztudott, hogy missziói munkásságának az igehirdetés és katekézis mellett egyik főtevékenysége volt a diakónia, sőt terápia.

A diakóniáról való prédikálásra ösztönöznek nemcsak a nagy klasszikus diakóniai textusok (Irgalmas Szamaritánus, Gazdag és Lázár, Utolsó Ítélet a Mt 25-ből, Jak 1,27 stb.), hanem Juhász Zsófiának az az elgondolkodtató kérdése, vannak-e nem diakóniai

textusok? Amint arra az újabb diakónikai kutatás (Röckle, Diakonische Kirche, Neukirchen 1990) rámutat, létezik diakóniai bibliaolvasás is, ami annyit jelent, mint a Bibliát „Isten diakóniája” felől olvasni. Ebben az olvasatban egészen új mélységei, összefüggései tárulhatnak fel az igehirdető, de igehallgató gyülekezet előtt a Bibliának. A Bibliát diakóniai szempontból olvasni annyi, mint a Bibliát prófétikusan olvasni. A Bibliának ez a diakóniai alapkaraktere kényszeríti a diakónia szószéki inspirálására. A kérdés újra csak az, hogyan történhet ez in conereto?

A diakóniát inspiráló profetikus igehirdetés egyik igen tanulságos paradigmájának tekinthető Joó Sándor atyánk „Ne így legyen közöttetek” c., a Mk 10,35–45 alapján mondott igehirdetése. Íme néhány részlet a beszédből (vö: Mindenkor örüljete, 33k):

„Felhívom a figyelmeteket egy érdekes jelenségre. Kétszer fordul elő a »szolga« szó, az eredeti szövegben két különböző jelentésű szó van itt. Az egyik szó a diakonosz. Olyan embert jelent, aki nem kötelező, hanem csak szívességből, szeretetből fakadó szolgálatot vállal más valaki javára. A Jézus korabeli görögök ezt a szolgálatot valami alacsonyabbrendű dolognak tartották... Az ilyen szolgálat mélysége méri az ember igazi nagyságát. A másik szó a dulosz, a cseléd, a rabszolga, az az ember, aki kényszerből, parancsra végzi a szolgálatot. Inkább tárgy, mint ember. Saját akarata nem lehet. A görög ember számára ez volt a legutálatosabb, legundorítóbb, a legmélyebb, a legalantasabb életforma. Szitokszó volt. És így képzeljétek el, mit hallhattak a tanítványok, amikor az Úr Jézus azt mondta nekik: Aki közületek első akar lenni, mindenkinek szolgája, dulosza, rabszolgája, cselédje, kapcarongya legyen. Botrányos kifejezés valóban. De az Úr Jézus maga is ezzé lett, rabszolgává... szemétté, utolsó söpredékké, ronggyá lett a földön. Erős kifejezések ezek, de halljátok meg egyszer úgy, ahogyan az Úr Jézus mondotta ezeket a szavakat és fogalmakat. Itt nem finomkodásról van szó, hanem nagyon is érdes, kemény, sokszor durva, sokszor fájdalmas realitásról... Mióta Jézus Krisztus ezen az úton járt, azóta a szolgálat az egyetlen igazán Krisztus-szerű, tehát a legmagasabb rendű életforma”.

Íme a diakónia teológiai-krisztológiai motiválása. És az applikáció:

„Te ott a pult mögött, vagy az ívóasztal mögött, vagy a gép mellett, vagy a konyhában, vagy a gyermekeid között nem azáltal leszel nagy és első, hogy zsarnokoskods, hatalmat érezteted... hanem úgy, ha a *kötelező és nem kötelező* szolgálatot örömmel, szeretettel vállalod...”

Ugyancsak biztos zengésű a trombitaszó az „Egymás terhét hordozzátok” c. Gal 6,2 alapján mondott igehirdetésben (vö. Joó Sándor, Élő reménység 23 kk). Íme néhány mondat a beszédből példaként a diakónia szószéki motiválására:

„Egy embernek a legnagyobb kiváltsága és méltósága, ha másokon segíthet. Majdnem azt merném mondani, hogy egy ember annyit ér, amennyit másokon segít. Az ilyen másokon való segítségre minden ember képes, még az is, aki mindenestől fogva mások segítségéből él. Meglátogattam egyszer olyan valakit, aki négy évtizede feküdt mozdulatlanul egyhelyben az ágyban, a legelemibb életszükségleteit csak mások segítségével tudta elvégezni és mégsem volt haszon nélkül az élete, rengeteg emberen segített: százával kereszték fel ezt a beteget komoly bizalmas lelki beszélgetésre...”

Végül még egy mai, immár klasszikus paradigma, Billy Graham prófétikus igehirdetése a diakóniai problémákról. A „Talán őrizője vagyok az én testvéremnek?” címmel a Békesség Istennel c. könyvében egész kis homiletikumát adja a diakónia profetikus homiletikumának. Beszél arról, miért kell a keresztyén embernek jó állampolgárnak lenni? Miért legyünk vendégszeretők? Hogyan vélekedjünk helyesen a szexről? Hogyan a házasságról? A munkaerőpiacról? A faji kérdésekről? A gazdasági kérdésekről? A szenved-

dőkről? A testvéri szeretetről és a tevékeny jóindulatról? Mindezt pedig a következőkkel alapozza meg:

„A pohár hideg víz az evangélium után és néha előtte jár. De sosem helyette. A keresztyéneknek mindenkinél jobban kell törődniük a társadalmi problémákkal és társadalmi igazságtalanságokkal. Az elmúlt évszázadok folyamán az egyház minden más szervezetnél jobban előmozdította a társadalmi normák fölemelését. Törvényen kívül helyezték a gyermekek dolgoztatását. Nagy-Britanniában, az Egyesült Államokban és a világ más részein eltörölték a rabszolgaságot. A nők helyzete a társadalomban eddig nem ismert módon fölemelkedett és sok más reform is megvalósult, elsősorban Jézus Krisztus tanítási befolyásának az eredményeképpen. A keresztyének a társadalomban erkölcsi bátorsággal foglalnak állást minden mellett, ami jogos, igazságos és becstületes.”

A mi nemzedékünk világhírű profetikus evangélistájánál megjelenik tehát a diakónia szélesebb értelme is, ami azonban nem politikai kompromisszum avagy aggiornamento, hanem az élő Krisztus-hitből fakadó konzekvenciák bátor levonása és proklamálása. Billy Graham igehirdetése paradigma a tekintetben is, hogyan lehet felszabadítani, inspirálni igehallgatóinkat a társadalmi igazságosságért folytatandó harcra. Kimondhatjuk tehát összefoglaló zárótételünket. A prófétai (profetikus) igehirdetés ma az a biztos zengésű trombita, ami felkészíti Isten népét, az egyházat, a gyülekezetet, a hívő embert a nemes harcra, a gonoszság lelkeivel való tusakodásra, a Civitas Diaboli lerontására, a Civitas Dei diadaláért való küzdelemre. *A prófétai igehirdetés „bizonyágtétel Jézus Krisztusról az élet minden viszonylatában”* (Makkai Sándor)

Ha még egyszer élhetnék

A napokban valaki megkérdezte: ha a halál után még egyszer visszatérhetnék, másként élném-e az életemet? Hirtelen azt válaszoltam, hogy nem. Később mégis elgondolkoztam és...

Ha életemet újra kezdeném, kevesebbet beszélnék és többet hallgatnék.

Azért, hogy a lakásom tapétája kifakult és a heverőm anyaga is színét veszítette, nem gondolnék arra, hogy egyelőre nem hívok vendégeket.

A nappaliban mernék száraz kenyeret enni, nem félve a morzsáktól és nem izgatna a kandalló körüli rendetlenség sem.

Türelemmel hallgatnám nagyapámat, amikor fiatal éveiről mesél.

Nem követelném meg, hogy egy meleg nyári napon a kocsni ablaka fel legyen húzva, mert összeborzolódik a frizurám.

Nem engedném, hogy a rózsaszínű gyertyám megolvadjon az egyik ablakban, hanem gyakrabban meggyújtanám.

Gyermekeimmel gyakrabban leülnék a parkban játszani és kevesebbet gondolnék a fű által okozott zöld foltokra.

Tévészés közben kevesebbet nevetnék és könnyeznék, inkább figyelnék az élet nehézségeire.

Férjemmel jobban megosztanám a felelősséget.

A heveny rosszullét esetén is lefeküdnék, nem gondolva arra, hogy nélkülem a hivatalban megáll a világ.

Nem várnám, hogy állapotosságom kilenc hónapja gyorsan elmúljon, inkább örvidenék minden pillanatban, hisz a bennem fejlődő élet az egyetlen módja az Isten csodás tervével való együttműködésnek.

Fiamnak, aki izzadtan érkezett haza a játékból, nem mondanám: „Elég volt, hagyd abba, mosakodjál meg, mert már kész a vacsora!”

Gyakrabban mondanám: „Szeretlek” és ritkábban „Nagyon sajnálom...”, de mindenekelőtt, ha újból kezdenék mindent, minden percet tudatosan élnék meg... addig figyelnék, míg tényleg meglátok mindent... átélném... és nem engedném el soha.

(Erna Bambeck)

Életem minden pillanata Isten legszebb ajándéka. Ne vedd el magadtól. Ne rohanj a bizonytalan holnap után. Éljd mindig jobban, gondold mindig jobbat és tegyél is mindig jobbat... a mai napon. A mai nap hamarosan holnap lesz és a holnap gyorsan örökkévalóság.

Vasárnapi prédikációk

Bak Áron
Kecsedkisfalud

Kényszer nélkül

Alapige: Márk 12,28–34
Bibliolvasás: 2Mózes 20,1–17

Arról beszél ez az Ige nekünk, és azt mondja nekünk, testvéreim, hogy az Isten kényszerítés nélkül adja tudtunkra az ő akaratát. Mégpedig úgy, hogy azt hálaadásból teljesítjük. Valóban, kérdés az, hogy a parancsolatok között melyik a legfontosabb. S mégsem úgy tevődik fel, hogy melyik a legfontosabb, hanem úgy, hogy melyik az, amely az összeset összefoglalja és a lényegét fejezi ki. A Tízparancsolatban van ez, az Isten Törvényében áll előttünk. A mi hitvallásunk szerint pedig két táblára oszlik. Az első tábla négy parancsolata arról szól, hogy miképpen kell magunkat viselnünk Isten iránt. A második táblára pedig hat parancsolat jut, s azok azt tanítják meg, hogy mivel tartozunk felebarátainknak, az embertársainknak. A Tízparancsolatot ezért két táblával is szokták jelképezni. Kolozsváron a Farkas-utcai református templomnak a szószékére van kifaragva ez a két kőtábla. Két, egymás mellé állított kőtábla, amelyre rá van vésve a Tízparancsolat, hogy jelképezze azt, hogy Istennek a Törvénye szabályozza a mi keresztyén életünket. De éppen azért, mert a parancsolatok egyen-egyenként adják eléink Isten Törvényét külön, kérdés ezeknek az összefoglalása: tulajdonképpen mit akar rajtuk keresztül az Isten tőlünk? Mert egyik-másik parancsolat sorban veti fel a kérdést – elkezdve attól, hogy egyáltalán hogy lehet az Istent igazán és jól megismerni. Vagy, hogy lehet és hogy szabad nekünk elképzelnünk Istent, vagy hogy lehet arról szó, hogy mi képet alkossunk, elképzeljük magunknak Istent. S tovább, hogy milyen kell legyen Istennek az igaz tisztelete, vagy hogyan kell megszentelnünk helyesen a nyugalom napját. Tovább el egészen odáig, hogy ki a mi felebarátunk, vagy mi kinek vagyunk a felebarátai. Vagy, hogy lehetünk felebarátja a mi embertársainknak? El egészen addig, hogy mi az, amit megengedhetünk magunknak, vagy amit még eltűrhetünk embertársainknak? Számptalan sok kérdést vet fel a Tízparancsolat, Istennek a Törvénye. Összefoglalva, ezért kérdés az, hogy mit akar tőlünk Isten. Az ember mindig választ keresett erre a kérdésre. Jézus Krisztusnak egy írástudó tette fel ezt a kérdést. – Abban az időben Izráelben, Isten népe között több vallásos csoportosulás volt, s mindeniknek megvoltak a maga írástudói. A farizeusok voltak a kegyes emberek, akik rendkívül kényesen vigyáztak arra, hogy pontosan tartsák be azokat a szabályokat, melyeket a vallás előírt. A sadduceusok olyanok voltak, akiket mai kifejezéssel talán úgy lehetne jellemezni, hogy vonalas emberek. Az esszénusok pedig azok voltak, akik lemondtak az anyagi javakról azért, hogy az egész életüket minden földi teher nélkül teljesen oda tudják szánni Isten szolgálatára. Mindenik csoportnak megvoltak a maga írástudói, s ezek az írástudók egymás között vetekedtek. Mindenik a maga igazságát akarta érvényre juttatni a többivel szemben. Különösen pedig a farizeusok írástudói voltak azok, akik rendkívüli rokonszenvvel tekintettek Jézusra, amikor legelőször hallották, ismerték meg az Igét, amit ő adott tudtul az embereknek. Mindjárt meg akarták nyerni a maguk céljaira. De amikor nekik is megmondta Jézus Krisztus azt, ami nem helyes az elgondolásuk szerint, akkor csalódtak benne, ellene fordultak és gyűlölettel támadtak rá. Egy ilyen írástudó tett fel kérdést Jézus Krisztusnak: melyik a legfontosabb, a lényegét kifejező parancsolat Isten Törvényében?

Ez a kérdés, ez a közeledés Jézus Krisztushoz, testvéreim, egyrészt elismerte, hogy mekkora tekintélye van a kérdező előtt Jézus Krisztusnak. Ugyanakkor azt is kifejezte, hogy aztán mégiscsak ő fogja eldönteni, hogy elfogadja-e, helyesnek tartja-e azt, amit neki Krisztus tudtára ad, vagy pedig nem. Az pedig, ahogy ez az írástudó viselkedett Jézus Krisztussal, az élő Igével szemben, a mindenkori emberi magatartásunk Krisztussal, az élő Igével szemben. Mert azt szoktuk mi mindig kérdezni, és azzal a kíváncsisággal vagy inkább kérdéssel vagyunk Isten Igéje iránt, hogy mit mond nekünk, és alkalmas-e a mi céljainknak az elérésére, vagy pedig nem. A kedvünk szerint szól-e, vagy pedig nem? És ennek megfelelően fogadjuk el, vagy utasítjuk el Isten Igéjét. Azt kérdezte volt a gazdag ifjú is Jézus Krisztustól, nagyon is biztosan a maga igazában, hogy mit cselekedjék ahhoz, hogy üdvözülhessen. Meg volt győződve, hogy mindent megtett már, amit ember megtehet, s nincsen többé benne semmilyen fogyatkozás, hiány erre nézve. De nem azt az elismerést kapta Isten Igéjétől, amit várt, hanem még nagyobb igénnyel találta magát szemben. Azt ismerte meg és látta meg Isten Igéjéből, hogy amit az ember megtesz, az nem elég Istennek. Neki azt kell elfogadnia, hogy Isten cselekedjék általa. Ugyanígy járt a Zebedeus fiainak, Jánosnak és Jakabnak az anyja is. Azt kérte Jézustól, hogy az egyik fia üljön majd Isten országában Jézusnak a jobbkeze, másik pedig a balkeze felől. A legnagyobb rangot kérte tehát. Ezt a jutalmat várta és szerette volna az Isten Igéjéből hallani. Elutasítást nem kapott, ellenben bátorítást arra nézve igen, hogy sokkal teljesebb és maradéktalanabb kell legyen a bizalma Istenben, annyira, hogy magának semmit, de semmit ne tartson vissza, mindent bizzon rá Istenre, és tudjon teljesen az eszközévé válni. – Isten Igéje a mi emberi magatartásunkra az evangéliumon keresztül azt mondja, hogy Isten Igéje hatalmába vesz minket ahhoz, hogy a saját céljaira átalakítson.

A feltett kérdésre Jézus Krisztus válaszolt. Isten a kérdéseket nem szokta válasz nélkül hagyni, még akkor sem, amikor nem szól. A Sámuel könyve írja azt az Ótestamentumban, hogy a gyermek Sámuel idején nem volt Kijelentés, nem szólott Isten az ő népének. Hallgatott. Pedig ez a csend, ami Isten felől vette körül az ő népét, még ez is válasz volt. Isten rosszállásának a kifejezése. Nem azt tette a nép, amit jónak látott volna Isten, s ezért hallgatott. Így válaszolt Isten. Jézus Krisztus is válaszolt. Érthetően megfogalmazott választ adott. Kettős volt a válasza: egyrészt az Isten iránti, másrészt az embertárs iránti szeretetre vonatkozott. S nagyon közismert választ adott. A Káténk negyedik kérdése adja elénkbe: azt követeli tőlünk az Isten Törvénye, hogy szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első és nagy parancsolat. A második pedig hasonló ehhez: szeresd felebarátodat úgy, mint magadat. E két parancsolattól függ az egész Törvény és a próféták. Egyáltalán nem volt új dolog, amit ebben a válaszban hallott az írástudó – azért, mert az első nagy parancsolat, amely tulajdonképpen az első tábla négy parancsolatát foglalja össze, idézet volt a Szentírásból. Mózes ötödik könyvében ott van az első parancsolat hosszan-hosszan magyarázva, s úgy van összefoglalva ez a magyarázat, hogy: szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez tehát idézet volt a Szentírásból. S ez az idézet szinte példaképpen kínálja fel a Dániel próféta esetét. Ő volt az, aki úgy szerette az Istent teljes szívéből, teljes lelkéből, teljes erejéből, hogy semmi el nem tudta tántorítani tőle. – A második parancsolat megfogalmazása is éppen ilyen idézet volt Mózes harmadik könyvéből. Ott az összes parancsolatra nézve van összefoglalóan az, hogy szeresd felebarátodat úgy, mint magadat. És ez az összefoglaló parancsolat kínálja példának az irgalmas samaritánus történetét, amelynek az alapján nem az kell legyen az ember kérdése, hogy vajon ki az én felebarátom, hogy tudjam meg a sok-sok ember közül, hogy ki az, akit felebarátomnak ismerek és fogadok el, hanem az kell legyen mindenkor a keresztyén embernek a kérdése, hogy tudok-e felebaráthoz méltóan viselkedni azzal a sok-

sok emberrel, akikkel összehoz a sorsom, akikkel együtt kell élnem? Ez volt benne abban a válaszban, amelyet Jézus Krisztus adott a feltett kérdésre. De ez a válasz nem egyszerűen csak ilyen idézet volt, hanem tudtul adta és kihangsúlyozta, hogy mennyire nem az embertől függ, hogy szereti-e Istent, vagy szereti-e embertársát. Hogy mennyire nem a mi akaratunkon múlik ez, világos Jákóbnak a példájából. Amikor elbujdosott otthonról, a Béthelben kapott Kijelentés után fogadalmat tett, s az ő fogadalmában az volt benne, hogy mindent, de mindent, amit Isten neki ad, meg fog szolgálni. Mert bízott a maga erejében, a maga ifjúságában, abban, hogy amit ő kimond, az úgy van, s azt meg nem fogja másítani soha. S egészen addig bízott ebben, amíg neki a bujdosásból hazafelé jövet el nem kellett érkeznie a Jabbók révéig, ahol közvetlen közelségben kellett megismermie Istennek a hatalmát, erejét, s akkor nyilvánvalóvá lett, hogy az ember Isten nélkül mennyire semmi tud lenni. És egyedül Isten az, aki rajta keresztül cselekedhetik. Ugyanez van benne Péter apostolnak a fogadkozásában, amit nagycsüdtörtők este az utolsó vacsora alkalmával tett. Mert amikor kiderült, hogy a tanítványok közül egy el fogja árulni Jézust, Péter apostol azt mondta, hogy ha meg is kell neki halnia, akkor sem hagyja el és meg nem botránkozik Jézusban. S akkor az volt rá a válasz, hogy nem kell sok időnek eltelnie, csak éppen a hajnalnak kell eljönnie, hogy világossá váljék, mennyire nincs foganatja, hatása annak, amit az ember a saját maga erejéből elhatározásától vár. Mert mire hajnalban megszólalt a kakas, addigra észre sem vette, s máris egyebet tett, mint amire olyan erős fogadkozást tett. – Akkor, amikor Jézus Krisztus tudtul adta azt, hogy az embernek szeretnie kell Istent és az ő felebarátját, ekkor azt adta tudtul, hogy ezt a szeretetet az embernek Istentől kell elfogadnia. Mert hiába kínálja fel magát az ember teljes szívével, teljes lelkével, teljes elméjével és még erejével is, mert a Márk evangéliuma ebben különbözik és tér el a többitől. Még mindez nem elég! Isten azt várja az embertől, hogy az önmaga felajánlásán túl azt engedje meg, és minden úgy történjék meg, ahogy azt Isten jónak látja, és semmi se legyen véle ellenkező. Mert Isten nem elégszik meg azzal, amit mi emberek a magunk részéről ajánlunk fel.

Az írástudó elismerte Jézus Krisztus válaszána helyességét, de ugyanakkor ki is értékelte. Azt mondta, hogy egyezik a véleményük. Úgy látta, és az volt az ő felfogása, hogy az ember akaratától függ, hogy szereti-e Istent, vagy nem, szereti-e az embertársát, vagy nem. És amikor ezt ő így ki is nyilvánította, akkor úgy nézett ki, hogy tényleg vállveregetően fogadja el, amit neki Jézus Krisztus válaszképpen mondott. Akkor aztán mégis Jézus Krisztus mondta ki az utolsó szót. S ez az utolsó szó úgy hangzott, hogy nem messze vagy az Isten országától! És ez azt jelenti, hogy tényleg közel jutott az Istenhez. Mert az ember sok mindent meg tud tenni és el tud végezni a maga erejéből. De nem tud odajutni Istenhez! Ha közel jutott is, még nincs Nála! Ez volt az utolsó szó. És ebben az volt benne, hogy csak akkor lesz teljesen Istennél, hogyha semmit, de semmit nem fog fenntartani a maga számára, hanem mindent, de mindent enged, hogy Isten elvégezzen rajta keresztül. Mert nem azt várja Isten, hogy mindent mi tegyünk meg érte, hanem azt, hogy ő tegyen meg mindent általunk. És akkor, amikor minden, amit megteszünk és elvégzünk, az nem fog ellenkezni az ő akaratával. Akkor az teljesen és maradéktalanul igaz lesz, hogy szeretjük Istent és szeretjük a felebarátot. – Dosztojevszkijnek a hősei, a lelkiismeretfurdalástól gyötört bűnöző és egy megvetett lány együtt hajolt oda az evangélium fölé, és olvasták a János evangéliumából Lázár feltámasztásának történetét. Két olyan ember, aki megsemmisítettnek és tönkrementnek tudta az életét a saját maguk szemében is, de különösen az emberek, a társadalom szemében is, s abból az evangéliumból azt értették meg, hogy nem tud az ember a saját maga erejével kiszabadulni ebből a tönkrement életből, ebből a megrothadt állapotból, Isten mégis életet tud teremteni belőle úgy, ahogy Lázárt visszahozta a halálból. Úgy tudja megújítani és telje-

sen újjá tenni az embert! Ő az, aki megszabadít minket a pusztulásból. S akkor világossá lesz az, hogy nekünk, embereknek nem lehet tennünk, fogadkozunk és a saját magunk erejében, akarátában bízunk. Csak azt lehet elfogadnunk, amit Isten véghezvisz bennünk. Mert az igaz, és a betöltése annak, ami az első és nagy parancsolat, és ami a hozzá hasonlatos második. Csak örömmel köszönhetjük meg Istennek, hogy ő hozzánk ilyen kegyelmes! Ámen.

Mátyás István

Angyalos

Miért munkálkodunk?

Alapige: János 6,26–27

Bibliolvasás: János 6,1–15

Mostanában egyre több elégedetlenkedő emberrel találkozhatunk. Gyakran megalapozott panaszok szólnak az egyre nehezedő életkörülményekről, a kenyérgondokról. Ebben a helyzetben kellemes meglepetést vagy talán irigységet jelent jóllakott, megelégedett emberekről hallani. A történet szerint nem is kevesen, több ezren állnak fel a természet ólén elfogyasztott egyszerű étkezés után elégedetten. Többször olvasunk arról, hogy Jézus sokaság előtt beszélt, de csodatételeivel általában nem tömegeket célt meg, hanem az egyes ember helyzetén igyekezett könnyíteni. Öröm és hálaadás fakadt a gyógyultak ajkairól, hiszen nem csak ma van annyiféle betegség, akkor is sokan szenvedtek különböző kórok következtében. A legáltalánosabb gond azonban kétezer évvel ezelőtt is a kenyérgkérdés volt, különösen abban a néprétegben, amely Jézust követte és forradalmiának tűnő tanítását hallgatta. Kétségtelen, hogy jól fogott a hallgatóságnak az a váratlan és bőséges étkezés, amivel Jézus megvendégelte őket. Amint várható volt, ennek az lett a következménye, hogy még kitartóbban jártak a nyomában, reménykedve hasonló csodákban. Ugyan ki tudná eldönteni, hogy panaszaink mennyire reálisak, hogy szegénységünk milyen mértékben hasonlítható az akkori tanítványi sereg elesettségéhez. Az mindenestre elmondható rólunk is, hogy szeretünk jóllakni, és életünk fő kérdései közé tartozik, hogy mi kerül holnap az asztalra. Az aratás tehát fontos része, ünnepe a földműves életének. Megmérettetik ilyenkor egész éves munkánk, hálával emlékezünk meg az eltelt hónapok áldásairól, és vesszük számba, hogy miből is élünk a közeledő téli időszakban. Megérezzük azt is, hogy mennyire nem csak tőlünk függ a termés, de az is nyilvánvalóvá válik, hogy aki jobb munkamódszerrel, nagyobb odaadással dolgozott, annak raktárába több ennivaló kerül. Érdemes hát tanulni, érdemes odafigyelni a magvetéstől kezdve kapáláson, öntözésen át az egész folyamatra, ha eredményt akarunk elérni. Vonjuk le ezekben a napokban az eltelt időszak tanulságait, és ezzel készüljünk máris a jövő aratására.

Jézus a sokaság figyelmét a földről, az evésről a lelkiek felé szeretné terelni. Tanuljátok meg Tőlem – halljuk ki szavai mögül –, aki „az élet kenyere” vagyok, hogy mit jelent gondot viselni a tartós javakra, engedelmeskedni a Gazdának, megelégedetten élni. Földet is úgy műveltek, hogy megtanultátok, ellestétek az elődöktől, szánjatok hát időt és erőt arra, hogy az Én követésemben gyakoroljátok magatokat!

Mit lehet Jézustól megtanulni? Előbb talán ejtsünk szót arról e történet kapcsán, amit nem lehet átvenni Tőle. Sokan azt gondolják, ha igazán tanítványai vagyunk, nekünk is jeleket kell felmutatnunk. Hányszor halljuk, hogy az „igazi keresztyének” közé csak az tartozik, aki különböző csodákat hajt végre, de legalábbis nyelveken szól... Gyakran válik nevetségessé így az egyes ember vagy akár maga az egyház is, ha saját korlátait fel

nem ismerve a kenyér sokasítása közben kudarcot vall. Van éppen elég más, amiben gyakorolhatjuk magunkat:

„Az az indulat legyen bennetek” – mondhatjuk mindenekelőtt Pál apostollal. Tanuljuk meg meglátni az emberek szükségét. Nem vakítja el Jézust a dicsőség, a sok hallgató, a nagy lehetőség, hogy ennyi ember számára hirdetheti üzenetét. Egyik nagy veszélye a mai gyülekezeti életnek, hogy személytelenné válik: csak a tanítás érdekli és nem figyel a hallgató valós igényeire.

Figyelemre méltó az is, ahogyan bevonja a folyamatba a töprengéstől kezdve a gyakorlati lépésekig a tanítványait: ők terveket próbálnak kidolgozni, érdeklődnek, intézkednek. Egy újabb példája ez annak, hogy Jézus nem a magányos keresztyénség pártolója. A földművelés is nehezen képzelhető el egyszemélyes vállalkozásként, a hit még kevésbé az. Ahhoz, hogy eredményes legyen a tanításunk, szeretetszolgálatunk, szükség van társakra, akik látják a célt és a folyamatot, velünk együtt keresik a megoldást, harcolják végig a folyamatot, így igazán egymás hite által épül az egyházi élet.

Megtanulható ezen kívül Jézustól a kevésért való hálaadás is. A tanítványok hozzáállása: „de mi az ennyinek”, inkább ne is lássuk azt az öt kenyeret, csak baj származik belőle. Jézus tudja, hogy a kevés, ha kegyelemmel és hálaadással élünk vele, sokasodhat. Érdemes-e a keveset learatni, behordani, szüretelni, vagy megvárjuk, amíg sok lesz – az Ige tükröt tart elénk. Felelős gazdálkodásra nevel ez a történet: „szedjétek össze a megmaradt darabokat, hogy semmi el ne vesszen”. Amikor kevés van, ne siránkozz hát, hanem oszd szét, a sokat azonban becsüld meg, mert Atyád adta néked.

Lehetne még sorolni a történetből kiolvasható különböző konkrét tanácsokat, ezzel azonban túlságosan is a hasunk kerülne a középpontba, miközben Jézus világossá teszi, hogy ezzel a csodával is többet akar elérni, mint az egyszeri jóllakást. A cél az, hogy az emberek szeme megnyíljen a más minőségű életre. Miközben egyre többen csak a kenyérkérdéssel törődnek, amikor egyre kevesebb energiánk van a mindennapok gondján kívül mással is törődni, Jézus velünk is a „mennyei manná” szeretné megláttatni: én tettem adom a világ életéért, „aki hozzám jön, azt feltámasztom az utolsó napon”. Tudjuk-e, hisszük-e már, hogy több az élet, mint az étel és ital? Van-e helye az aratás idején, a hálaadás ünnepeán a Jézussal való közösség megújításának? Ámen.

Soós József
Medgyes

A mi országunk

Alapige: Filippi 3,20–21
Bibliaolvasás: Filippi 2,5–13

Isten Szentlelkének segítségül hívásával szeretném úgy hirdetni Isten Igéjét, ahogy az Pál apostol levelén keresztül egykor a Filippi gyülekezet tagjainak szólt. Földi otthonunkból, hazánkából nem azért nézünk ama örökkévaló haza felé, mert érezzük, hogy földi hazánk az idő múlásával lassan elfogy lábunk alól, sem nem azért, mert egyre többször tapasztaljuk, hogy szülőföldünkön ellehetetlenedünk és ismét megmozdul minden, amit valós vagy nosztalgikus reménységünkben stabilizálni gondoltunk a magunk és jövőnk számára. Valahogy és valahol megreked életünk, ahogy azt Tompa Mihály *A gólyához* című felejthetetlen vallomása őrzi – immár nemzedékek óta:

„Te boldogabb vagy, mint mi, jó madár.
Neked két hazát adott végzeted:
Nekünk csak egy – volt! az is elveszett!”

Ahhoz, hogy a haza a „magasban” valósággá legyen és megvidítsen véges emberi életünk keserősége, sokszor kilátástalansága és reményt vesztettsége között, Isten ott-hont, hazát ajándékozó és ígérő végtelen szeretete, a mai ígénken keresztül benne bízó, vigasztalását, bátorítását kérő imádsággal fordítsuk figyelmünket, szívünket az egykor a filippibeliekhez ma számunkra megszólaló apostoli bizonyágtétel felé.

Közel jön napjainkhoz és helyzetünkhöz az a tény, hogy Filippi volt az első európai város, ahol az evangélium, a Krisztusról szóló bizonyágtétel Isten országának földi sorsunkhoz lehajló szeretete megszólalt. Mondhatnám ezt úgy is, hogy a Kelet és Nyugat kapujának számító Filippin keresztül érkezik hozzánk Isten szeretete, Jézus Krisztus, az Evangélium. Isten megtalálta az utat Európához: a filippibeliek gyülekezetén keresztül. Halvány kis pont, gyenge mécsesláng – mely hatalmas lángfolyóvá terebélyesedik s meghatározza nemcsak Európa hitét – de történelmét és sorsát el egészen napjainkig. Bár európaiak vagyunk, mégis népeknek, nemzeteknek, millióknak álma és vágya, hogy bekerüljünk a szó nemes értelmében, nem mint keletiek, nem mint másodrendű állampolgárok, hanem teljes jogú európai polgárként ebbe az egyre bővülő közösségbe, az Európai Unióba.

Nagyon fontos tudnunk, hogy ez az apostol kedves vagy legkedvesebb gyülekezete, ahol az első szeretet tüzével és erejével hódít a Krisztus evangéliuma. Azon kevés gyülekezethez tartozott, ahonnan az apostol – egyébként szokásával és gyakorlatával ellentétben – még saját szükségére is ajándékot fogadott el. Példázza beszédesen, hogy van olyan ajándék, amit nem lehet, nem szabad visszautasítani. Ilyen a mai Igében megszólaló ajándéka Istennek: az Isten országa. Ezért az országért nem kellett harcoljunk, nem nyertünk és vesztettünk csatákat, nem kellett korán kelni és későn feküdni, vért hullatni – ezt megtette Isten szeretete a Jézus Krisztuson keresztül ingyen kegyelméből –, nekünk csak el kell fogadnunk, élnünk kell vele, szívünkbe kell zárunk. Ma itt a szívünkben kell megvívni a hit harcát, az engedelmesség és bizalom diadalát, hogy lélek szerinti polgárai lehessünk Isten országának.

Filippi városa a Római Birodalomhoz tartozott, mely magába foglalta, úgymond, az akkor ismert teljes világot. Olyan hatalmas világbirodalom volt, mely mai fogalom szerint egyféle unióba foglalta a világot. Talán közelebb kerülünk ígénkhez, ha az Európában megvalósult és egyre bővülő Európai Unióra gondolunk – és pedig arra, hogy velünk együtt mily sokan várjuk az unióba való bekerülésünket és azt, hogy ennek a közösségnek teljes jogú polgárai lehessünk. – Filippi városa és az ott alakult gyülekezet tagjai közül sokan az akkori Római Birodalomnak nemcsak tagjai, de teljes jogú polgárai, római polgárjoggal rendelkező tagjai voltak. Ezeknek üzeni az apostoli levél bizonyágtételében Isten: jó és nagy dolog, hogy a római polgárságot elnyertétek, s e birodalomnak vagytok a polgárai, de el ne bizakodjatok, meg ne feledkezzetek arról a többletről, amit Jézus Krisztus által kaptatok, és pedig, hogy a mi országunk a mennyekben van.

Még inkább megértjük Isten üzenetének ég felé mutató és az örökkévalóságot felkínáló ajándékát, ha röviden felidézzük a történelemből azt, hogy miként lehetett elnyerni a római polgárjogot, s lehetett a Római Birodalomnak értékelt és megbecsült polgáraivá válni.

Annak a hatalmas hadseregnek katonáit, mely nemcsak a birodalom erejét, tekintélyét képviselte és jelentette, de a birodalomban levő rendet és békét volt hivatva fenntartani, minden nép és nemzet fiából verbuválták. A 15. életév betöltése után kezdődött a sorozás, majd a katonai szolgálat ideje a sorozástól számított 25 év volt. Ezek a katonák tehát a 40-es életévük betöltése után szereltek le. A hosszas, nehéz és katonás fegyelemben eltöltött éveik után általában ekkor alapítottak családot, telepedtek le és választottak lakhelyet maguknak a birodalom területén. A minden nép fiából álló leszerelt katonák

ekkor kapták meg a római polgár nemcsak védettséget és sok előnyt jelentő státusát, de jelentette az hűségük jutalmát, mintegy kitüntetését és a hűséges szolgálatuk elismerését is. Nagy érdem, előny és elismerés volt a kiszolgált katonára számára római polgárnak lenni. A kiszolgált és leszerelt katonák – köztük a Filippiben állomásozó helyőrségből leszereltek, de feltehetően máshonnan is jöttek ilyenek, akik letelepedtek e városba, úgy-hogy egész kolóniát alkottak. Úgy érzem, ezért használja az apostol ezt a szimbólumot annak szemléltetésére, hogy még ennél és sokkal többet, összehasonlíthatatlanul nagyobbat kap az Isten ajándékozó szeretetéből, aki fel tudja emelni szívét Istenhez. Ő az, aki a Jézus Krisztusban mennyei országot és ebben mennyei polgárjogot ajándékoz övéinek. Úgy, amint azt hitvallásunk tanítja: „már itt e földi életemben érzem szívemben az örök-élet kezdetét, melyben oly tökéletes boldogságom lesz, amilyent szem nem látott, fül nem hallott, sem emberi szív meg nem gondolt, melyben Istent mindörökké magasztalom.” Ezt jelenti Isten országának reménységével naponként várni onnan felülről a mi Urunk Jézus Krisztust. Túl földi vágyainkon, álmainkon, hazát veszítő sivárságunkon vagy életünk múlt sikerein, tekintünk fel magasban levő hazánkra, s mondjuk bátor hit- tel, hitvalló szóval: a mi országunk a mennyekben van. Ez fogja megszentelni sikereinket, és ez fog erőt adni elhordozni kudarcainkat, és válik mindinkább és mindjebben nyomorúságos földi életünk hasonlónak a Krisztus dicsőségéhez, múlandóság alá vetett testünk a Krisztus dicsőséges testéhez. Az ajándék még nagyobb, a titok mélyebb. Előt- tünk hitben járó nemzedékek sorsa, példája mutatja, hogy a szülőföldet, földi hazát, ott- hont az tudja igazán szeretni, megbecsülni és vállalni, aki hitből fakadó engedelmisség- gel elfogadta e mennyei hazát. Ha szívünkben hordozzuk e mennyei hazánknak ajándé- kát, szebbé, otthonosabbá, áldottabbá lesz földi lakóhelyünk, életünk színtere, melybe Isten plántálta életünket, gyermekeinket, ifjainkat. Itt kell, vagy kellene megélni a jézusi imádság kérését: „jőjjön el a Te országod!”

Ugyanebben a levélben, két fejezettel előbb, a Krisztus-himnuszt olvassuk, mely leg- fenségesebb dicsőítése a Jézus Krisztus engedelmisségének. Mintegy követendő példa- ként dicsőíti e felséges himnusz a Jézus Krisztus engedelmisségét, aki a végsőkig, a ke- resztfának haláláig éretünk, mennyei polgárjogunkért engedelmes tudott lenni Istennek. E fenséges himnusz záróakkordjában teljesedik Isten gondviselését magasztaló áldással: „...annakokáért Isten is felmagasztalta Őt és ajándékozott neki oly nevet, mely minden név fölött való...” Hiszem, így lehetünk részesei a mi Urunk Jézus Krisztus e dicsőségé- nek, ha nem csak imádkozzuk, de megéljük már itt, földi sorsunkban Isten országát.

Testvéreim! Nemsokára, újszenge vasárnapja után, ismét gyülekeznek a fecskék, gó- lyák, vadludak – vándormadaraink. Hosszú útra, messzi vidékre, melegebb országba ké- szülnek. Felnézünk a magasba, s míg követjük vonulásukat, szálljon velük lelkünk, jus- son eszünkbe és sohase feledjük azt, amivel ezen az istentiszteleten megajándékozott, vigasztalt és bátorított Isten: a mi országunk a mennyekben van. Ennek az ajándéknak szívünkben hordozása és megélése szenteli meg a mi Urunk Jézus Krisztus által életün- ket: jelenünket és jövőnket Istenünk. Ámen.

A munka

Alapige: János 5,17
Bibliaolvasás: 1Mózes 3,14–19

Ha ezt az egész aratás lázában, munkájában elfáradt gyülekezetet megkérdezném, hogy az elmúlt héten mit csinált, a kapott feleletből egyetlen tény emelkedne ki. Ez pedig ez: *dolgoztam a mindennapi kenyérért*. Ha pedig a munkán, a dolgon és a mindennapi kenyeren van rajta az ember szeme és szíve, jó megnéznünk, hogy *mi a munka és keresztyéni szempontból minek kell tartanunk a munkát*.

Az ókori pogány világ felfogása szerint a munka büntetés. Mi több, az ókor legnagyobb görög tudósa, Arisztotelész ezt úgy fejezte ki, hogy a munka nem való szabad embernek, az csak a rabszolgák dolga, s amikor Isten meg akarja büntetni az embert, akkor munkára fogja – mondja ő. Például: A görög monda szerint Danaosz király leányait, mivel azok férjeiket megcsalták és megölték, Isten azzal büntette, hogy egy lyukas hordóba kellett hordaniuk a vizet. Ez ókori felfogás szerint a munka átok és büntetés. Ugyanezt fejezi ki a korinthusi király élettörténete is. Fialat korában enyves kezű ember volt. Isten e bűnéért azzal büntette meg, hogy az alvilágban egy hegyre hatalmas követ kellett felgördítenie. De amikor felért a kő a tetőre, a másik oldalon visszahullott. Tehát a munkát újból kellett kezdenie. E példák azt bizonyítják, hogy az ókori pogány görög felfogás szerint a munka az ember számára átok volt. Csak zárójelben jegyzem meg, hogy az ősmagyaroknál is divat volt egy olyan felfogás, amely szerint a földművelés nem a férfi dolga. Azt az asszony végeztesse el rabszolgáival. A férfi dolga a vadászat, a hadászat és a lónevelés. De a földművelés a rabszolga dolga.

Hogy a munka büntetés, ezt a keresztyénségen belül is megtaláljuk. Ugyanis egyes ókori írásmagyarázók szerint a munka a bűn büntetése és bűn nélkül nem lenne *munka*. Ez a felfogás onnan ered, hogy az Isten átkát vették tekintetbe, s nem figyeltek arra, hogy az 1Móz 2,15 szerint Isten az embert nem édes semmittevésre állította a paradicsomba, hanem azért, hogy művelje és őrizze azt. Tehát az első embernek már a paradicsomban is volt feladata és munkája.

Hogy mi a munka Isten akarata szerint, ezt Krisztus fejezte ki a legszebben a felolvasott igében (Jn 5,17. v.) *Isten állandóan munkálkodik*. S milyen furcsa, a középkorban mégis azt tartották, hogy a szerzetesi, a világtól elforduló élet szebb, mint a cselekvő élet. Ezt azzal magyarázták, hogy Istent szeretni nagyobb dolog, mint a felebarátot szeretni. És ma is találunk egyes felekezeteket, ahol nem számít az, hogy mi lakozik a szívben a felebarát iránt, csak Istennek adjuk meg azt, ami az Istené. Holott az Úr Jézus Krisztus megmondta, hogy mikor a te ajándékodat felviszed az Úrnak és megemlékezel arról, hogy a te felebarátod ellen valami panaszod van, hagyd ott, tedd le a te oltári ajándékodat és menj, békülj előbb ki a te felebarátoddal.

A munka legszebb értelmezését a mi református egyházunk tanítja. Ez pedig a Biblia üzenetének új fénybe állításából adódik. *Ti Isten munkatársai vagytok*. Ez pedig azt jelenti, hogy az emberi munka hivatás és nem átok, nem kényszerűség.

Milyen az a munka, amit hivatásból végez az ember? Fidiász görög szobrászról jegyezték fel, hogy amikor egy 10 láb magas szobrot készített, a fej hátsó részének kidolgozására igen nagy gondot fordított, hogy minél nagyobb hűséggel tudja feltüntetni a márványon az egyes hajszálakat. Munka közben valaki megszólította: „Ugyan, ugyan, mester, hát miért kell annyit dolgozni a hajon, hiszen azt senki sem látja. A művész így

felelt: az igaz, hogy ember nem látja, de látja Isten, és én nagyon szégyellném magam, ha az általa nekem adott tehetséggel csak kontár munkát végeznék.

Milyen tehát a hivatásból végzett munka? Egy szóval felelhetünk: lelkiismeretes munka!

Gondoljuk csak el, mi lenne a világból, ha a lelkiismeretesség kiveszne belőle. Szinte elképzelni is szörnyű lenne! Ha az Úr Jézus Krisztus csak amúgy ímmel-ámmal vitte volna véghez azt a munkát, amivel őt az Atya megbízta, vajon lehetett volna-e Megváltó? Ha a tanítványok nem a mártíromságig menő hűséggel szolgálták volna Krisztust, lett volna-e egyház? Vajon mi lenne e világból, ha az emberek szívéből kiveszne a lelkiismeretesség? Még elképzelni is szörnyű!

Egy angol orvos egy este léha társaságban mulatozott, amikor belépett hozzá egyik kollégája és jelentette, hogy 15 betege a kórházban sürgős beavatkozását várja. Rendben van, felelte az orvos, meg kell azonban jegyezni, hogy 10 betegem már a végét járja, s nincs olyan gyógyszer, ami megmentené őket. Őt pedig oly jól érzi magát, hogy nincs szükség orvosra. És nyugodtan folytatta az evést-ivást. Vajon, hogy fog majd ez az orvos az Áldott Orvos előtt megállani? Ez a lelkiismeretlenség. Ilyesmből származik a legtöbb baj. Ha ilyen az ember, átokká válik egész élete.

A keresztyén ember élete nem lehet ilyen. *Nekünk a munkát hivatásnak kell felfognunk. Mit jelent ez?* Egyszerűen azt, hogy valaki elhívott, s majd egyszer számon kéri minden cselekedetünket. Azt, hogy Isten beállított egy munkahelyre: egy lakásba, egy szántóföldre, egy templomba vagy egy műhelybe, s ott feladattal bízott meg. Amit Isten reám bízott, azt más el nem végezheti helyettem. Ez a tudat tesz Isten munkatársává. Vagyis a világ építésében felhasznál engem is, mintegy maga mellé állítva. Így cselekedve lesz szebb a föld és boldogabb az élet! Ámen.

Két jó barát

Az idősebbet Ferinek becézték, huszonegy éves volt, a másik Józsi volt, alig pár nappal fiatalabb barátjánál. Már az első osztálytól kezdve jó barátságban rótták az utcákat. Együtt kerültek sorozás alá és együtt is vonultak ki a frontra. Mielőtt kigördült velük a vonat falucskájuk állomásáról, szüleik előtt megígérték, hogy továbbra is barátok maradnak és ügyelnek egymásra. Szerencsére egy helyen teljesítettek szolgálatot is.

A két jó barátnak egy ideig nagy szerencséje volt. Egy repülőtéren mellett kellett nekik sokáig örködni. A repülőgépek és a tűzértség árnyékában nagy veszély nem fenyegette őket. A háború kegyetlenségét azért ők is megérezték. Kirendelték őket az első vonalba. Azt a parancsot kapták, hogy nyomuljanak előre, egészen az ellenség közelébe. Az ádáz harc leírhatatlan volt.

Az éjszakai harc után a század egy kis faluban találkozott. Józsi meglepetésére Feri nem volt ott. Kétségbeesetten kereste bajtársai között, de nem talált rá csupán az eltűntek listáján. Jelentkezett a parancsnoknál.

– Tisztelettel kérek engedélyt, hogy eltűnt bajtársamat megkeressem – mondotta.

– Nagyon veszélyes! – felelte a parancsnok. – Barátodat már elveszítettük. Téged nem szeretnélek elveszíteni. Nem hallod a lövéseket?

Józsi engedély nélkül vágott az ismeretlen vidéknek. Szerencséjére hamar rátalált Ferire. Halálos lövés érte. Vállára vette és át akart vele menni a front vonalán.

Egy eltévedt szilánk őt is megsebesítette, de nem törődött vele, csupán barátjára gondolt.

– Hát érdemes volt az életedet kockára tenni egy halottért? – kérdezte a parancsnok.

– Igen! – mondta Józsi halkan. – Mielőtt Feri meghalt, a fülembe súgta: „Józsikám, tudtam, hogy el fogsz jönni értem.”

Bár mi is azt mondhatnánk abban az órában az Úrnak: Tudtam, hogy eljössz értem!

Prédikációk újbúzazsenge ünnepére

Orbán Attila

Décsichegy

Krisztus kezében a bőség

Alapige: Máté 14,17–18

Bibliolvasás: Máté 14,13–21

Kedves Testvéreim! Ideje van a vetésnek és ideje van az aratásnak is. Az aratás heteiben számba vesszük a Mindenható Isten ajándékát és mérlegeljük, hogy amit kaptunk, elég nekünk vagy nem; érdemes volt-e dolgozni vagy nem; más többet kapott, mint mi, és ez nagyon zavar... Mindezek helyett jobb lenne, ha hálát adna mindenki azért, amit kapott.

Földi életünkben Isten csodáinak szemlélői lehetünk. Ha kezvedbe veszed a kenyeret, hajtsd meg fejedet Isten csodája előtt. Kellő tisztelettel és hódolattal kell elismerjük, hogy Isten csodálatosan munkálkodott és munkálkodik ebben a világban.

Ő táplál minket testileg és lelkileg egyaránt, az Ő kezében megsokasodik a kenyér, az Ő szavára csodák történnek. A csodáknak csak szemlélői és az azokból származó értékek fogyasztói lehetünk. Mi nem tehetünk csodákat, de figyelhetünk arra, aki által a csodák történtek és történnek.

Ezen az istentiszteleten is figyeljünk arra a Jézus Krisztusra, aki a felolvasott Igében levő csoda által is bebizonyította, hogy Ő a mennyből szállott alá és Ő az Isten Fia.

I.

Jézus Krisztus, János halálának hírére egy pusztas helyet (lakatlan helyet) keresve, hajóba száll és átmegy a Genezáret tavának keleti részére, Bethsaida környékére. Az evangéliumra éhes emberek a parton követték Jézust. Megérkezésekor már a helyszínen várták, és bár egyedül akart lenni, most mégsem utasította el őket, sőt meggyógyította valamennyi betegüket. A Krisztust követő emberek soha sem csalódtak Benne! Akik figyelnek Rá, szemlélhetik az Ő csodáit ma is. A csodák felismerése erősíti hitünket.

Az Úr körül ott voltak tanítványai, akik észrevették, hogy a hely, ahol vannak, lakatlan (puszta), és már sok ideje együtt vannak, az este is közeledik, eledelük sincsen; kérték Jézust, hogy bocsássa el a sokaságot. A tanítványok úgy gondolták, hogy a helyzet válságosra fordulhat. Ennyi ember és nincs mit enniük!

Emberi félelmeink, aggodalmaink vagy kétségbe ejtenek, vagy az Úrhoz vezetnek. Az Úr közelében élő emberek hozzá mennek, Tőle kérnek tanácsot. Így tettek a tanítványok is. Előtte elmondjuk a mi meglátásunkat, emberi gondolatainkat, hiányosságainkat, gyengeségeinket. Ő válaszol és azt mondja nekünk is, mint az akkori tanítványoknak: „adjatok nekik ti enniök”

Mi nem ezt várjuk! Mi azt várjuk, hogy Ő szóljon és cselekedjen, felszabadítva minket a felelősség alól. Ő legyen az, aki helyettünk és értünk cselekszik. De Jézus először ezt mondja a tanítványoknak: „adjatok nekik ti enniök” Ez a munkára, a szolgálatra serkenti őket. Jézus látja a tanítványok tehetetlenségét és tudja mit akar tenni. Így készíti elő a csodát. A tanítványok csak ennyit mondanak: „Nincsen itt, csupán öt kenyérünk és két halunk.”

A felszólításra mi sem mondunk többet, csak ennyit: „nincsen”. Ha van is egy kevés, mi azt mondjuk, hogy nincs ! Nem akarjuk megosztani azt a keveset az éhezõ emberek-

kel, a koldusokkal, a szegényekkel. Nagyon sokszor csak panaszkodunk, hiányosságainkat számoljuk és mondogatjuk mindenkinek, nehogy valaki kérjen valamit tőlünk. Az elégedetlenség és a panasz sok embert megakadályoz abban, hogy hálát adjon azokért az ajándékokért, amelyekkel rendelkezik.

A tanítványok előálltak azzal, ami volt: öt kenyér és két hal. Emberileg nézve ez nem elég ötezer embernek. Az ószövetségbeli sareptai özvegyasszony így szólt Illéshez: „Él az Úr, a te Istened, hogy nincs semmi sült kenyered, csak egy marok lisztecském van a vékában, és egy kevés olajom a korsóban, és most egy kis fát szedegetek, és haza megyek, és megkészítem azt magamnak és az én fiamnak, hogy megegyük és azután meghalunk” – de Illés szavára először neki sütött belőle, és az Úr megtartotta őket. Ha keves is, de van valami, amit az Úr megáldhat. Azt a keveset az Úr jelenléte állandóvá teszi. Emberileg lehetetlen, de Isten előtt minden lehetséges.

Van-e legalább egy kevés hitünk, reménységünk, szeretetünk?

Ha van egy szikrányi hitünk, egy parányi reménységünk és egy kis szeretet a szívünkben, tegyük le ezeket Jézusunk kezébe! Lehet, hogy aggódtunk azért, mert hitünk meggyengült, vagy féltünk attól, hogy a szeretet kihál szívünkben. Gondoljunk most a mi Urunkra, aki mindig ott áll középen, hogy megáldjon minket. Ha Ő ott van az életben, családban, gyermekem szívében, minden aggodalmam, félelmem elszáll.

II.

Jézus a tanítványokhoz fordulva ezt mondta: „hozzátok azokat ide hozzám”. Amid van, ha kevés vagy sok, vidd Jézushoz! Ez a felszólítás nekünk szól! Nagyon sok önző és fősvény ember nem gyönyörködhet az Úr csodájában, mert nem akarja Jézus kezébe tenni azt, amije van. Nem akarja megosztani Jézussal azt, amit ő is kapott. Isten Jézus Krisztus által megmutatta minden embernek, hogy Ő öt kenyérből és két halból megelégtet ötezer embert. Számítgatásaink, terveink sokszor megbuktak, mert csak emberi képességeinket vettük szemügyre, és azok által igyekeztünk megvalósítani mindent. Csálódva kérdeztük: vajon miért nem tudtam megtenni azt, amit szerettem volna?

A tanítványok tanácstalanok, mert csak emberi lehetőségeikre gondolnak. Mindezek ellenére Jézus megszólítására elindulnak, hogy odavigyék az öt kenyeret és két halat. Minket is elküld Jézus, hogy odavigyük hozzá azt, amink van, de mi sokkal kényelmesebbek vagyunk, mint az akkori tanítványok és nehezebben indulunk. Értelmetlennek látjuk azt, amit Ő mond. Nagyon okosaknak tartjuk magunkat és azt gondoljuk, hogy amit mi nem tudunk megtenni, azt senki sem tudja megtenni. Főleg, ha csodáról van szó! A tanítványok hisznek Jézus Krisztusban, ezért figyelnek az Ő szavára és elindulnak megtenni azt, amire felszólította őket.

Jézus felhasználja tanítványait a csoda véghezvitelében. Kezükbe teszi a megtört kenyeret, hogy ők vigyék és osszák szét az embereknek. Így rajtuk keresztül jut el a meg sokasított kenyér és hal az éhes tömeghez. Krisztus sokasította meg a kenyeret, de a tanítványok osztották szét!

Jézus téged is felhasználhat az Ő csodáinak továbbadásában, ha te is akard! Jézus a te kezébe is odateszi a megtört kenyeret, mint az ő szeretetének zálogát. Ahhoz, hogy áldása rajtad legyen, te is kell vigyél valamit Hozzá.

Vajon mit vihetek én hozzá? A félelmeimet, a törekeny hitemet, a megtört szívemet, kincseimet, pénzemet, vagyonomat?

Mindenem, ami most tulajdonom, Isten ajándéka! Mindezeket azért kaptam, hogy velük Isten dicsőségét és embertársaim javát szolgáljam.

– Ugye nem így gondoljátok?

– Pedig ez így van!

Ezért nem követte a gazdag ifjú Jézust, ezért nem tudnak egyesek letenni mindent az Ő kezébe, mert félnak attól, hogy az Úr, ha megsokasítva is, de szétosztja velük másoknak. Az önzés elszakaszt minket Jézus szolgálatától, és nem engedi meg, hogy együtt örvendezzünk a Krisztus megtartó hatalmának.

Legyetek az Úr hűséges tanítványai, akik meghalljátok az Ő szavát és örömmel cselekszitek azt, amire felszólít titeket, hogy áldásaiban bővelkedjeteK szereteteikkel együtt. Ámen.

Tóth Árpád
Vajdakamarás

Örökéletre tápláló eledel

Alapige: János 6,26–27.35
Bibliaalvasás: János 6,1–14

Bizonyára sokunk emlékezetébe belevésődött sok-sok történet a kenyérral kapcsolatosan. A néhány éves óvodást figyelmezteti az édesanyja: „Gyermekem, el ne dobd a kenyeret, ha nem eszed meg, hozd haza”. Az iskolás gyermekre már rábízák a kenyérvásárlást. Ma is fülemben cseng: „Vigyázz, friss kenyeret vásárolj!” Sok vers, kedves történet is a kenyér megbecsülésére nevelt: vajon el lehet felejteni a Petőfi: „Fekete kenyér”-ét, vagy Móra Ferenc: „Mindennapi kenyertünk” című elbeszélését? Vallásórán csodálva hallgattuk a kenyeret-halat megsokasító Jézus csodatételét. Konfirmációkor remegő kézzel vettük el az első falat úrasztali-kenyeret. Fájó emlék a háborús idők, illetve a diktatúra nyolcvanas éveinek kenyérjegye, de annál felemelőbb a református világtalálkozó alkalmával a stadion-templomok többezres úrvacsorázó serege.

Ma, az újkenyérért való hálaadás ünnepén igénk emlékeztet arra, hogy Isten Fia mindkét kenyérral táplál bennünket: nem tagadja meg a test szükségleteit, de figyelmeztet a lélek eledelének fontosságára is.

Jézust keresi a sokaság. Ráéreztek arra, hogy ő több, mint egy próféta, szükség volt az ő tisztaságára, őszinte beszédére, ereje biztóságot sugárzott. Ma is arról szólnak a különböző statisztikák, hogy a tömegek az egyházban bíznak a leginkább. A világi urakban csalódott lelkek keresik ma is a kapcsolatot az Úrral és az anyaszentegyházzal: van, aki csak a templom kapujáig merészkedik és ott nyújtja kezét egy darab kenyérért. Viszont sokan vágnak a lelki békére, vigasztalásra, a Krisztus által nyújtott szellemi táplálékra. Van, aki csak az asztali kenyér bőségéért imádkozik, veritékezik, sokszor több száz kilométer távolságra a szereteteitől, és van, aki a gyülekezeti közösségben ad hálát az Áldott Orvos eledelért.

Jézus számbaveszi az Őt kereső sokaságot. Az emberek tekintetéből megérzi, hogy nem az Ő jelei a fontosak, hanem a jóllakást keresik. Szomorúsággal tölti el az Urat ez a magatartás, dorgáló szavaiban ott van az ítélet a világ felett: még a kisebb jeleket sem értékelitek, pedig az igazi nagy ajándék, amit tartogat a világnak, az igazi NAGY JEL csak ezután következett: a bűneinkért megtört test, kifolyt vér és a harmadnapí feltámasztás.

Ma is inkább a kenyér kell, mint Isten Igéje. Kéregetők bekopognak kenyérért, de mellé már a Biblia nem kell. Roskadásig dolgozunk, hogy minél kényelmesebbé alakítsuk otthonunkat, asztalunkról ne hiányozzon a jó falat, a szekrényben sorakozzanak a divatos ruhák... Magunk és egymás lelkére már nem jut időnk. Hányan kockáztatják életüket a világ valamely háborús övezetében rendfenntartó szolgálatot teljesítve, a nagyobb

kenyérért. Vajon megéri-e? A koporsók mellett síró családtagok már túl későn válaszolnak: „Bizonyára nem!”

Jézus rá akar döbbsíteni valamennyiünket arra, hogy Ő többet akar adni nekünk, ezért feleli a kísértő Sátánnak is: „Nemcsak kenyérral él az ember, hanem minden igével, amely Isten szájából származik.” (Mt 4,4) Testvérem, vedd észre, hogy Isten többre teremtett téged! A maga lelkét adta neked. A te lelked a Szentlélek temploma kell hogy legyen. Vigyázz erre a templomra. Engedd, hogy az Úr ajándékozzon meg az Ő lelki kincseivel. Amint gyönyörködünk egy frissen sült kenyérben, egy rendezett otthonban, ugyanolyan gyönyörűséges megtapasztalni a keresztyén ember lelkéből a világ felé sugárzó szelídséget, vigasztalást, szeretetet.

Az igavonó állat is „munkálkodik” az eledelért, s ha jóllakatjuk, megelégedetten hever. Krisztus figyelmeztet, hogy ne csak a földi eledelért munkálkodjunk, amely elvész, hanem az eledelért, amely megmarad az örök életre, amelyet ő maga ad nekünk. Az ember fél az elmúlástól, a haláltól. Jézus az Isten mennyei kenyere, aki életet ad a világnak. Ő az örök életre tápláló eledelt adja. Ezért nem kell sorba állni, nem kell félni, hogy elfogy, megszárad, megromlik, vagy nincs elég pénzünk rá. Halljuk meg újból ezen az ünnepen: „Aki hozzám jön, semmiképpen meg nem éhezik és aki hisz Bennem, meg nem szomjúhozik soha.” (35. v.) A Megváltó Úr megtanít megelégedni és nem zúgolódni, hanem türelmesen várni és bízni. Aki kapott Jézus lelki táplálékából, az tud örvideni a kicsi szelet kenyérnek is, mert a többit kipótolja az Úr a maga áldásaival. A jóléti társadalomban lassan már semminek sem tud az ember örvideni: megvan a kényelem, a bankbetét, utazási lehetőség, és ennek ellenére mind több a magányos, aki elzárkózik ember-társaitól és eluralkodik rajta a félelem.

Krisztus közösségre hív bennünket. Aki őt követi, hisz Őbenne, az nem fél, nem él magányosan, annak a Mester életcélt, szolgálatot ad. A testvéri közösségben megvan mind a kétféle kenyérünk, mert Ő arra tanít: gondoskodjunk arról, hogy egy gyülekezeti tag asztaláról se hiányozzék a kenyér, de a vigasztalásban se szűkölködjön.

Ünnep van. Adjon Isten nekünk belső látást, hogy megtapasztaljuk Jézus Krisztus igazi jeleit, tudjunk gyönyörködni nemcsak a szép és ízletes kenyérben, hanem a legnagyobb jelben, a mi megváltásunkban. Tudjunk naponta hálát adni az asztali és a mennyei kenyérért egyaránt. Ámen.

Veress Gábor

Budapest – Pesterzsébet

Lelki vetés – lelki aratás

Alapige: Galata 6,7–10

Bibliaolvasás: János 6,48–57

Kedves Testvéreim! Ma vetésről és aratásról szól hozzánk Isten szent igéje. Ezért az újkenyér ünnepén hálaadó és számotvető lélekkel gondolatainkban mezőkön járunk. Napfényes tarlók illatában felidézzük azt a sok-sok hajnalfakadást, melyben naponként elindultunk. Hálával telnek meg gondolataink: volt dolgunk a világon! Semmiképpen nem voltunk munkanélküliek.

1. Hogyan is léptünk ki földjeinkre? Hogyan állottunk be munkáinkba? Voltak-e terveink, reményeink, céljaink? Milyenek voltak elkészített eszközeink? Éreztünk-e erőt, méltóságot? Hoztunk-e magunkkal szorgalmat, kitalást? Akartunk-e „küzdeni erőnk szerint a legnemesbékért?” Hajdan Pál apostol azokat, akikkel találkozott galáciai útján, megállította, felszólította: „Ne tévelyegjete!” Lássátok be, hogy cél nélkül ide-oda bo-

lyongtok, nem jó úton jártok! Olyanok vagytok, mint az eltévedt és kószáló juhok (Mt 18,12), mint a kóbor csillagok, melyeknek nincs állandó helyük az ég boltozatján. Félrevezetett, becsapott, tévúton járó emberek vagytok, kik előtt elhomályosodott a kép, az út, a mező, a munka képe, s annak mennyei orcája, akié az út, a mező, akitől van a munka bére. Nem találjátok saját földjeitek sem! Kerestetek-e bolygó lélekkel új utakat, drága testvéreim? Megmaradtatok-e kálvinista, bibliás hitünk régi, egyenes, bevált, megszentelt útján? Tudtatok-e megtisztult hittel kenyérkeresők maradni? Áldott, dolgos elődeink nyomán tudtatok-e naponként elindulni toronyiránt. Odatámasztani a portikus téglala- vagy deszkafalhoz a kapát, a kaszát, leparkolni a templom tövében, letenni a gondot, a terhet, s onnan bentről erőt merítve indulni egyenes, jó lélekkel a mezők felé?

2. Kétféle mezőt adott nekünk a mi mennyei édes Atyánk. Adott egy külső, látható földi mezőt, amelyen testben járunk, amelyen tiszta kézzel dolgozunk. Ezen a földi mezőn hordozzuk emberségünk, egész lényünk, létünk anyagi elemét, azt, ami mégis érték-telenebb, legyőzni való, elpusztuló, a halandó testünket.

És adta Isten a másik mezőt, a lelki mezőt, a mi belső, lelki embervoltunkat, lelki létformánkat. Adta azért, hogy kiteljesebben, hogy amikor az idő beteljesedik levesse magárázt, ami földi, anyagi, testi, s tudjon a „készen létre így felelni: készen”. Ugye drága testvérem, akkor voltál boldog és megelégedett, ha e két mező nem esett távol egymástól. Ha nem egymás mellett volt az ami testi és ami lelki, hanem együtt volt a kettő. Ha elanyagiasodott világunk nem tett Téged tévelygővé, ha bolygó lélekként nem csábított mélységek felé. Ha tudtál lelki emberként kenyérkereső maradni! Akkor tudtál jó lélekkel és bizton földedre állani, nem nézted azt, ami a másé, nem kergetted alföldek délibábjait. Ugye akkor érezted az Isten lelki földjének áldását saját mezőid felett. Akkor szépek, rendezettek voltak a földjeid. Gondosan megmunkált meződön aransárgán simogatta a szél a gabonát. Akkor rend volt a műhelyedben, az íróasztalodon, iskoládban, a hivatalban, a boltban, a családi életben és a templomban. Akkor földi meződnek képe visszatükrözte Isten lelki mezejét és ahhoz hasonlított. Igen, akkor Isten nem csúfoltatott meg, nem gúnyoltatott ki, de dicsőség, tisztesség és hálaadás szállott munkáid Urára.

3. Ilyenkor, kedves testvérem, mindig jól vetettél. Jót vetettél, és jó helyre vetettél... A lelkiképpen való vetés ráfordítást, befektetést, gondoskodást, önkéntes áldozathozatalt jelent. Olyan törődés ez, mely nem csak a saját maga gyarapodását keresi. Az ilyen vetésben krisztusi indulat van, mely nem keresi a maga hasznát. Hála legyen Istennek mindazokért, akik vezetőként vagy vezetetteként akartak, mertek a léleknek vetni! Kinek, minek vetettél, testvérem? Pál apostol szól olyan emberekről, akik csak a testnek vetnek. Csak arra koncentrálnak, figyelmük fénysugarában csak a testiek, az anyagiak állanak. Ezek erre tesznek fel mindent, egyedül ez az életcéljuk és semmi más. Ebben keresik örömüket, csak az anyagiak elégítik ki őket, s ezek is csak egy pillanatra. Kinek, minek vetettél, testvérem? Csak magadnak, csak családodnak? Felelősséggel, mértéktelenséggel gondoskodtál róluk? Ugye nem voltál önző magvető? Tartottál-e fenn fontos, jó magot azok számára, akiknek több volt a terhe, mint a tiéd? Vagy azt gondoltad, hogy mindenki vessen a maga számára? Beosztottad magvaidd? Jutott-e a szűkölködőknek is? A haza, a társadalom, a közélet, a művelődés földjébe vetettél-e? És jutott-e mag a Te egyházad földjébe? Kihasználtad-e idődet a jótéteményre? Volt-e időd, hogy jót cselekedjél „mindenekkel, kiváltképpen a mi hitünk cselédeivel”? Ha volt rá időd és ezt tetted, akkor a léleknek vetettél.

4. És „aki vet...az arat”. Ez Isten földjének csodálatos logikája, a dolgok szép rendje, összefüggése és következménye. Aki vet! Hány és hány ember nem vet. Gondolunk itt a hajléktalanokra, a kényelmes emberekre, a felelősség nélküliekre. Ők azt mondják: nem kell vetni! Nincs értelme! Kemény a föld, beletörik az eke vasa, bizonytalan a jövő.

Vessen más! A keresztyén ember vet! Tudja, hogy lesz aratás. Kell legyen aratás! Így akarja Isten. És ez így van jól. Ezt vallották áldott elődeink. Vetettek honfoglalást, és lett haza, vetettek keresztyén törvényt és lett keresztyén ország, vetettek iskolát, nyomdát, könyvtárakat, és lett református műveltség, keresztyén nevelés. Vetettek otthonokat és árvaházakat, és lett szeretetintézmény. Vetettek téglát, fuvart, ácsolt gerendát, szép, festett deszkát, kovácsolt vasat, és lettek templomok. Vetettek hangjegyet, orgonát, kórust, és lett zenei élet, vetettek Igét, és lett egyházi élet. Mindenki azt arat, amit vet! Ha tisztelettel és szépen beszéltek egymással a családban, úgy beszélnek majd a gyermekeitek is. Ha becsaptad az ajtót feleséged vagy férjed előtt, ezt teszi majd gyermeked is a maga házában egykoron. Imádsággal ültétek körül edeleletek asztalát? Így cselekszenek majd utódaitok is. Ha nem csak kenyérral éltetek, hanem Isten minden Igéjével és Igéje szerint, akkor szép lesz a lelki aratás. Akkor nem lesz veszedelem. Sem mohácsi, sem madéfalvi, és semmi más. Akkor nem gyúlnak hegyeinken vésztlűzek. Akkor nem lesz részetek abban a kozmikus bánatban és kudarcban, melyről József Attila ír 1933-ban a *Reménytelenül c.* versében:

A semmi ágán ül szívem,
kis teste hangtalan vacog,
kőréje gyúlnak szelíden
s nézik, nézik a csillagok.

Akkor lelkünk nem vész el a gyehennában. (Mt 5,29) Sőt átminősül minden lelkivé. Akkor lesz örök élet!

A földi aratás eredménye a földi kenyér. Hála legyen érte ma Istennek! Tudnunk és hinnünk kell azonban, hogy a mi népünk megmaradásának feltétele nem a globalizmus, nem a világméretű jóléti társadalom, bár a földi kenyér fontos a mi számunkra is. Megmaradásunk záloga a lelkiség, a lelki vetés és lelki aratás. Mi pedig úgy leszünk lelki nép, ha nem liberalizmust, hanem Krisztust vetünk, hogy Isten Országát arathassuk. A lelki vetés gyümölcse: az örök élet. Hajdan Amerikában egy úrnak volt egy kegyes rabszolgája. Egyszer az úr meghalt, a rabszolgának azt mondták, hogy gazdája a mennybe ment. Az öreg ember kétkedőleg rázta a fejét és azt mondta: „Félek, hogy az úr nem ment a mennybe”. – „Miért nem?” – „Ha fürdőre vagy máshova utazott és készült, jóelőre beszélt róla, de sohasem hallottam őt a mennyről beszélni, sohasem láttam, hogy oda-készülődött volna.”

A lelki aratás még nem teljesedett be. Készülünk reá. Egész életünkben. Minden újabb földi vetéssel-aratással erre készülünk. Ígérete szól felénk (Jn 6,58), jegye és pecsége már itt van közöttünk az úrvacsora szent javaiban. Egybeforrt e kettő: a földi s a mennyei, hogy egykor bennünk is, az átváltozásunkon át, örökké egy legyen, hogy ami földi, az is végképp lelki legyen. S ha majd egykoron Krisztus dicsőséges testéhez hasonlatosak leszünk, tudjuk örökkön örökké magasztalni a vetés és aratás Urát. Ámen.

A Genezáret partján

Hafenscher Károly

Budapest

Akarsz-e meggyógyulni?

A történet ismerős: a Pásztor áll a Juhkapuban, a Bethesda tava közelében és kérdez. Ő, a Pastor pastorum kérdez ma is: Akarsz-e meggyógyulni? – Nem szeretek allegorizálni, s ha lehet kerülöm az ilyenfajta írásmagyarázást, inkább az eredeti értelmet keresem, a „grammatikait”, ahogyan Luther tanácsolta, de a kapcsolópontokat nem vetem meg és egyúttal vallom, hogy amik megírtak, azért írtak, hogy higgyünk, és ebben a hitben életünk legyen, ahogyan János evangélista rögzíti ars theologicájában. E jól ismert történetben is könnyű kapcsolópontokat találni, de most elsősorban a kérdésre koncentrálok: *Akarsz-e meggyógyulni?*

Valóban kapcsolópont lehetne a 38 évi betegség, gyengeség. Ma gyakran beszélünk négy évtizedes gyengélkedésről Magyarországon. Betegség, gyengeség a vegetálás szintjén való élet is. A bethesdai beteg a gyógyforrás közvetlen közelében sem tudott meggyógyulni, mi is közel voltunk mindig a gyógyító forráshoz. A panasz: „nincs emberem” nem ismeretlen lelkészek előtt sem, akik sokszor sok ember között élnek, mégis magányosak, nincs segítőkész, megértő emberük. Textusunkat követően is vanrtak érdekes vonások, kihasználható kapcsolópontok: a meggyógyult ember képtelen hallgatni, az élménybeszámoló, Jézus tetteinek hírüladása természetes. A farizeusok, írástudók örömtelen emberek, akik nem a gyógyulásnak örülnek, hanem a szombatnap tilalmat emlegetik. Értékelhető és kiaknázható vonások ezek, de most elsősorban a jézusi kérdésre koncentrálok: *Akarsz-e meggyógyulni?*

A mai magyar fordítás lágyítja, gyengíti az eredeti szöveget, sőt a Károli fordítást is. „Szeretnél-e meggyógyulni?” helyett jobb az „akarsz-e meggyógyulni?” Ez felel meg a theleisz hűgész geneszthainak. Luther is így fordít: Willst du gesund werden? Az angol is így hozza: Do you want to get well? – a svéd is: vill du bli frisk? – *Akarsz-e meggyógyulni?* Ez a kérdés fejezi ki a jézusi szándékot.

Kétségtelen, Bethesda újra nevéhez hűen a könyörület, a gyógyító irgalom háza lett, ahol meggyógyulhatott a beteg. Isten irgalmas jelenléte gyógyított. Eszünkbe jut, amit Luther a keresztyénekről mond: gyógyulófélben lévő betegek vagyunk.

Textusunk János evangéliumának összefüggésében arról tanúskodik, hogy Jézus Isten üdvtervét hajtja végre, ahol megjelenik, ott gyógyul az élet. Cselekedete jel (szémeion, signum, mint valamennyi csodája János evangéliuma szerint), Isten irgalmas testetöltött szeretetére utal.

A kérdés: „Akarsz-e meggyógyulni? ostobaságnak is tekinthető. Természetes, hogy a beteg meg akar gyógyulni, hát azért töltött már ennyi esztendő a gyógyhelyen. A válasza is inkább mellébeszélés, mint egyenes válasz: akarok. Ez a felelet nem hangzik el. Pedig Jézus ezt akarja. Annyi csalódás, annyi esztendő után (csaknem négy évtized), kudarcot vallott remények után már feladtad? Jézus mobilizálni akarja a beteg akarátát, föl akarja rázni a kialvóban lévő reményt.

Mintha mi, evangélikusok félnénk az akaratra apellálni és szünergizmusra még gondolni is. Pedig az egykori Luther-Erasmus féle szabad akaratról folyó vita az üdvösségre vonatkozott és nem az akarat szerepére életünkben, és Pál apostol is meri önmagát és munkatársait az Isten munkatársainak nevezni az 1Kor levélben (Szünergoi tou theou).

Talán nem téved az, aki úgy látja, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház lelkési kara ma fáradt, enervált, gyenge, csüggedt, csalódott, magányos, reménytvesztett. Éppen ezen a ponton szólít meg Jézus lelkészt és gyülekezeti tagot, egész egyházunkat: Akarsz-e meggyógyulni? – ez a kérdés a várva várt Zsinat előtt szólal meg. Van, aki úgy látja, mintha már nem is akarnánk meggyógyulni, föladtuk volna, mintha már a legtöbben föladták volna, mintha már inkább csak panaszkodni tudnánk: nincs emberünk... megelőznek mások (római katolikusok, reformátusok, kiségyházak). Esetleg már csak szeretnénk, de nem akarunk meggyógyulni... Valóban reménytelenül pesszimista nép és pesszimista egyház vagyunk? A történelmi egyházak között a legtöbbet veszített ebben az évszázadban. *Magyarországi Evangélikus Egyház: akarsz-e meggyógyulni?*

Jézus gyógyít, nem a gyógyvíz, nem a pszichoterápia, nem a természetgyógyászat, nem a különleges keleti meditációs gyakorlatok.

Jézus jó pedagógus, aki jól tudja hogyan kell belevonni az embert, a hallgatót, a tanítványt saját gyógyító munkájába: nem szókrateszi bábáskodással az ismeret felől, hiszen az evangélium ismerete nincs meg az emberben, hanem az akarat megmozgatásával. Akarsz-e meggyógyulni? Ez nem valami görcsös, megfeszített, erőnket meghaladó teljesítmény. Ez tudatos „Igen” Jézus gyógyító akaratára. – Nem is a rabbik stílusa, akik még kérdésre is kérdéssel válaszoltak, mindig visszakérdeztek. „A zsidó anekdóta szerint a tanítvány megkérdezi a rabbit: Rabbileben! Miért kérdez mindig felelet helyett is? – Miért, nem szabad kérdezni?” kérdezte ismét a rabbi... Jézus is kérdez, de ez mindig kreatív kérdés: megkérdezi a vakot is: mit akarsz, hogy cselekedjem veled? A századost is, asszonyokat is, Pétert is, a tanítványokat is gyakran...

„Nemakarásnak nyögés a vége” – tartja a közmondás. Nem leselkedik ez a veszély ma is? Biblikusan: Jézus Jeruzsálem felett azért sírt, mert nem akarták észrevenni a *visitatio Dei* alkalmát: „Hányszor akartam egybegyűjteni népedet, mint a tyúk a kicsinyeit, de te nem akartad.” S a nemakarásnak valóban nyögés lett a vége, Jeruzsálem elpusztult Kr. u. 70-ben. A nemakarásnak esetleg nálunk is nyögés, jajgatás, pusztulás lehet a vége.

Jézus hallani akarja az egyértelmű igent: Akarsz? – akarok! Igen Uram, legyen meg a Te akaratod. Aki, ha gyötrődve is, de maga is kimondta a Gecsemáné kertben: Igen Atyám – az joggal várja tőlünk is az egyértelmű igent: Akarok. Luther Kiskátéja szerint Isten akarata jó, kegyelmes, irgalmas akarat (Gottes guter und gnädiger Wille geschicht werde...) Erre a jó akaratra mondunk igent naponta a Miatyánkban is. Legyen meg a Te akaratod!

Elszánásra buzdítok most gyöngélgedő, erőtelen lelkipásztorokat. Akarsz-e meggyógyulni? – kérdezi Jézus, és egyértelmű választ vár.

Pünkösdi közelében vagyunk. Emlékezzünk az ApCsel 1. fejezetében leírt helyzetre. A tanítványok Máriával együtt felmentek az emeleti szobába és egy szívvel buzgón imádkoztak. Meg akartak gyógyulni – fájdalomukból, csalódásukból, a búcsúzás szomorúságából. Erre a Jézus nevében kifejezett közös akaratra válasz a pünkösdi esemény. Följebb, mint ahogy kérték vagy gondolták volna...

Kérésük meghallgatásra talált. Meggyógyultak, hitre bátorodtak, mámorító élményben volt részük, s tanúkká lettek.

Kérdésem most minden olvasóhoz, lelkipásztorhoz, zsinatoló Magyarországi Evangélikus Egyházunkhoz Jézus nevében: Akarsz-e meggyógyulni?

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Móra László Tibor
Kajántó

Én vagyok a jó pásztor

Alapige: János 10,11–14

Tavasszal, amikor a juhokat ki szokták hajtani a legelőre, a juhos gazdák pásztorot szoktak fogadni. Egy olyan személyt, aki vállalja, hogy vigyáz a juhokra, aki feji őket, ha kell elkészíti a sajtot, ordát, és ősszel, mikor behajtják a nyáját, elszámol a juhokkal, s a gazda megkapja a maga állatait. Ha minden jól megy, akkor az emberek elégedettek. Jó volt a pásztor, újra megfogadhatják a következő évben is, és kifizetik neki azt, amiben megegyeztek, pénzben és terményben. Az egész szerződésen alapul, a pásztor szolgáltatást végez a juhos gazdáknak, azok pedig ezt a szolgáltatást megfizetik.

A mai igében is egy pásztorról van szó. A Jó Pásztorról. Jézus úgy mutatkozik be, hogy ő a Jó Pásztor, aki életét adja a juhaiért. A Szentírástól nem idegen a pásztor képe, ugyanis mind az Ószövetség idejében, mind az Újban Izráel lakosai pásztorkodással is foglalkoztak (Ábrahám pásztorkodott, Dávid pásztor volt, mielőtt király lett volna). Jézus a tanítványainak erre a tudására épít, amikor ezt a mindennapi életből vett képet használja.

Hogy megértsük az igének az üzenetét, meg kell nézzük, hogy milyen volt a pásztor élete abban az időben. Ne gondoljunk valamilyen idillikus és könnyű életre. Az elpusztult vagy elveszett állatokért kártérítést kellett fizessen a gazdáknak. Ezért sokszor szembeszállt a tolvajokkal, megküzdött a ragadozó állatokkal. Akik pásztorkodásra adták fejüket, sokszor durva, erőszaktól vissza nem rettenő emberek voltak.

Sokban nem változott most sem a pásztorok élete. Diákkoromban egy kiránduláson voltam a hegyekben, ahol egy ilyen emberrel találkoztunk. Elmesélte, hogy havonta egyszer mennek fel hozzá a faluból, visznek neki élelmet, és ilyenkor viszik el tőle az elkészült sajtot. Ha ritkán egy-egy turista arra téved, csak akkor volt alkalma beszélni valakivel.

Ilyen előzmények után lássuk, hogy Jézus miért nevezi magát pásztornak? Nem újdonság ez, mert az Ószövetségben le van írva, hogy Isten úgy bánik az övéivel, mint a pásztor a juhaival (Ézs 40,11; Zsolt 23). Oltalmazza, védi, vezeti őket.

Tulajdonképpen ezt teszi maga Jézus is. Oltalmaz, véd, vezet minket, sőt ennél is többet. Élete árán védi meg az övéit. A beszélgetés elején azt mondtam, hogy a pásztor és a gazda szerződést köt. Itt is egy szerződésről van szó. Jézus „szolgáltatást végez” Igaz, hogy egy kicsit furcsa ez a szolgáltatás. Ő tesz valamit értünk, és mégis ő fizet. Az életével. Ez az ige előremutat a nagypénteki eseményre. Jézus életét adja miérettünk. Így menti meg a mi életünket, az ő halála által. A világban élő ember élete, akárcsak a nyájé, állandó veszélynek van kitéve. A gonosz, mint „ordító oroszlán” jár körbe, és el akar nyelni minket. (1Pt 5,8) Meg akarja kötni az embert, rabságban tartani. Ebből a helyzetből kell kiszabadítson a jó pásztor. Ezt pedig csak halálával tudta elérni.

Hogyan jelenünk mi meg ebben az igében? Ha már láttuk azt, hogy Krisztus a jó pásztor, akkor mik vagyunk mi? Lehet, hogy nem tetszik az a kijelentés, hogy mi juhok vagyunk. Nem szeretjük ezt a metaforát, mert nyájszellemlre utal. Mindannyian egyéni-

ségek vagyunk, akik nem akarunk függeni a másiktól, nem akarunk a másikkal együtt lenni, csak azokkal, akiket mi választunk ki magunknak. Az ige pedig mintha nem ezt mondaná. Mi mindannyian Isten nyájához tartozunk. Ide tartozik az a szerencsétlen alkoholista, aki napjait a kocsmában tölti, a nyomorék, aki az út szélén ül és kéreget, a szellemi fogyatékos, aki a nevét sem tudja leírni. Itt nem a nyájszellem az, ami hangsúlyt kap, hanem az egymásra és a jó pásztorra való ráutaltságunk. Gondoljunk bele, hogy a gyülekezeti élet vagy az ifjúsági munka mehetne-e, ha nem lenne egymásra figyelés, ha nem lenne ott a másikon való segítség, ha hidegen hagyna minket a világban levő sok szenvedés? Illetve milyen lenne az a bibliaóra, ahol nem beszélénk Istenről? El lehetne nevezni teadélutánnak, vagy vitaestnek, ahol mindenről lehet beszélni, talán Istenről is. Magánkeresztyénség nincs. Mi csak közösségben tudjuk megélni keresztyén mivoltunkat. Ennek a közösségnek az összetartója pedig nem más, mint Jézus Krisztus, a Jó Pásztor, aki életét adta az életéért.

Miért vállal a Jó Pásztor ennyi mindent magára? Mert úgy szerette Isten ezt a világot, hogy az ő egyszülöttét adta érte. Áldozat nélkül nem lehetne megérteni Jézusnak ezt a kijelentését. Az ő vére, amit láthatatlanul és kitörölhetetlenül magunkon viselünk, az összetartó erő a mi számunkra. Áldozata nélkül nem lehetne egyház, nem lehetnének Isten megváltott, a gonosztól megszabadított gyermekei.

Az áldozat azonban nem elég. Mit tesz a nyáj, ha nincs pásztor? Szétszéled. Isten nyája azonban nem széled szét, mert a pásztor nem halott. Ott van a húsvéti feltámadás ténye. Ez az igazi összetartó erő tulajdonképpen a Feltámadottba vetett hit. Csak ezzel a hittel tudjuk megérteni Jézusnak ezt a kijelentését, és tudjuk magunkat alázatosan az ő vezetése és oltalma alá helyezni. Ámen.

Vitaindító kérdések:

1. Számunkra jelent-e valamit Jézusnak ez a bemutatkozása, hogy ő a jó pásztor, vagy annyira távol van tőlünk ez a kép, hogy érthetetlen, mit akar mondani az Úr?
2. El tudom-e fogadni azt, hogy én is beletartozom a nyájba (hogy rá vagyok szorulva a segítségre, a védelemre, a vezetésre), és el tudom-e fogadni a másikat is, aki szintén ide tartozik?
3. Jézus halála jelent-e valamit az én számomra, vagy csak egy történetet a többi Bibliai történet között. Hiszem-e azt, hogy ő tényleg érttem is életét adta, nem csak másokért?

Rádioprédikáció

Visky János

Kolozsvár – Bulgária-telep

Ítélet a vétkes népen

II.

Alapige: 2Mózes 32,25–29

A múlt héten hallottuk, mire vetemedett Izráel népe: lecserélte Istenét. Ennek végzetes következménye lett: ellenségeik csúfjára elvadult a nép. Ráadásul éppen Áron, a nép lelki vezetője hagyta őket elvadulni. Áron bűnrészes lett, amikor az élő Isten helyébe istenpótlékot adott a népnek.

A nép lelki vezetői, a papok legsúlyosabb vétke ma is az, amikor az újjáteremtő isteni Ige helyett csupán silány istenpótlékokat adnak az embereknek. Emiatt hidegül el manapság egyre több ember Istentől és az egyháztól. Ennek aztán drámai lelki következmé-

neyei vannak. „Mikor nincs mennyei látás, a nép elvadul.” (Péld 29,18) „Nincs embertelenebb egy Isten nélküli világnál” – állapítja meg Fr. Mauriac.

Mózes elvadult népe ellenségei csúfjává és önmaga karikatúrájává lett. Így van ez ma is: a magunk képére formált, emberkéz csinálta isten minket csúfol meg. Legyen az a pénz, a szex, az alkohol, a mértéktelen munka, az élvhajhászat, vagy bármi, ami életünk középpontjába Isten helyére kerül, mind megfoszt emberi méltóságunktól, s belehajszol az önmagunk körüli eszeveszett körforgásba.

Ahol összetörik az Istennel kötött szövetség, ott összetörik az ember istenarca, azaz az emberi élet szépsége is. Ezért van manapság annyi összetört emberi élet, annyi roncsolt lélek, annyi didergő szív, annyi széthulló családi fészek és önpusztító ember. Az összetört istenképzű emberek nem képesek másra, mint – a költővel szólva – „tiporni egymásban a krisztusi képmást”.

Össze kell hát töretnie az emberkéz bálványának: másként nincs esély az összetört istenarc helyreállítására. Örök isteni törvény ez. Ha nem töröd össze és dobod ki bálványaidat, azok fognak összetörni téged.

Népének végzetes pusztulását akarja megakadályozni Isten, amikor az istencsere borzalmas bűnét a legkeményebben megtorolja. Az Isten iránt hűségeselek, a Lévi törzsenek tagjai le kellett öljenek minden bálványimádót. Háromezer ember halt meg ott. Az Isten félreállításának fájdalmára válaszul jött a bálványimádók félreállításának fájdalma. Kegyetlennek tűnő bosszú ez, a szerető Istenről alkotott képünkkel összeegyeztethetetlen.

A féltőn szerető Isten gyakran kénytelen kemény eszközöket bevetni a bűn kiirtására. A bűn ugyanis tönkretesz. Nemcsak Istentől szakít el, hanem embertársainktól is. Az ítélet végrehajtása tekintetében azonban nagy különbség van az Ószövetség és Újszövetség között. Az Ószövetség még a bűnös kiirtásáról szól, az evangélium már csak a bűn kiirtásával foglalkozik, a bűnöst pedig megváltja.

Jézus Krisztus személyében került valaki, aki minden ember bűnéért bűnhődött. Isten igazsága rajta állt véres bosszút miattunk. Ezért van esélyük a megtartatásra azoknak, akik Isten hívására igennel válaszolnak. „Aki az Úré. Jöjjön hozzám!” – mondta Mózes. Jézus Krisztus ma is magához hív mindenkit, aki megtartatásra vágyik. Téged is! Ámen.

Keresztelési igehirdetés

Nagy Róbert András

Tasnádszántó

Egy életre szóló útravaló

Alapige: Példabeszédek 22,6

Kedves szülők, keresztszülők! Csodálatosan szép alkalom ez a mai nap nemcsak a ti számotokra, akik szeretetetek ölelő karjaiban, Isten parancsának engedelmeskedve elhoztátok gyermeketeket a keresztség sákramentumában részeltetni, hanem ünnep ez egész gyülekezetünk számára is, hisz három esztendő óta ma szolgálhatjuk ki első alkalommal a keresztség sákramentumát. Ezen kiemelkedő alkalomra gyülekezetünk is szép számmal egybegyűlt, hogy egy kicsit mi is részesei lehessünk a ti örömetöknek, és hogy közös imában kérjük Isten gazdag áldását a gyermekekre, valamint a ti érette való fáradozásotokra.

Nem véletlenül használtam a „fáradozás” szót, hisz ne gondoljátok, hogy könnyű és egyszerű út előtt álltok. A keresztség csak a kezdete egy hosszú útnak, melyre gyermekekkel együtt elindultok. Azzal, hogy elhoztátok gyermeketeket megkeresztelni, azon szándékotokat nyilvánítottátok ki, hogy azt szeretnétek, ha gyermeketek Isten Anyaszentegyházának tagja, Jézus Krisztus követője, a bűnbocsánat részese lenne. De ahhoz, hogy ez valóban így is legyen, nagyon sok múlik rajtatok, kedves szülők és keresztszülők!

A keresztség szereztetési Igéjében Isten erre vonatkozó parancsa így hangzik felétek: „tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam néktek”. (Mt 28,20a)

Hogy mit jelent ez? Azt, hogy nem elég csupán megkeresztelni a gyermeket a templomban, utána pedig elfelejteni Istent, a gyülekezetet, az egyházat. Tanítani, nevelni is kell őt, hogy megismerje és megtartsa mindazt, amit Isten tanít és parancsol neki. Rajtatok áll, kedves szülők, keresztszülők, hogy szeretetetek a sok földi jón és a gondos testi nevelésen túl nem fog-e elfeledkezni a gyermek lelki neveléséről sem. Szép dolog, hogy elhalmozzuk gyermekeinket szeretettel, mindenféle földi gazdagsággal, de közben vajon nem feledkezünk-e el beszélni gyermekeinknek a romolhatatlan kincsek birodalmáról, Isten örökkévaló országáról?

Ha gyermekeinket nem vezetjük be a hit világába, ha sohasem hozzuk el őket Isten házába, olyan kincstől fosztjuk meg őket, mely máshol nem pótolható. Nehogy épp mi, szülők legyünk azok, akik úgy okoskodván, hogy vannak fontosabb dolgok is az életben, megfosszuk gyermekeinket az örökélet ajándékától, melyet Isten minden hívő számára elkészített.

A tanítás, a nevelés feladatát még most kell elkezdni kicsiny gyermekkorban. Ha így kezdték el már most nevelni őt Isten félelmére, Krisztus követésére a Szentírás tanításának fényében, biztos, hogy nem lesz hiábavaló a ti fáradozásotok. Alapigénk bizonyásgtétele is ezt erősíti meg, hogy az idejében elkezdett és az Isten törvényének tükrében történő nevelés meghozza a maga gyümölcsét, egy életre szóló útravalót adunk át gyermekeinknek általa, melyet még az idő múlása sem töröl ki szívéből.

Kedves szülők, keresztszülők! A mai napon erre nézve fogtok fogadalmat tenni, hogy a megkeresztelendő gyermeket nevelésetekkel ezen az úton indítjátok el. Tanú erre Isten és tanúk vagyunk mi magunk is, egész gyülekezetünk, akik majd egykor annak is tanúi szeretnénk lenni, amikor ezen ifjú a gyülekezet előtt önként tesz konfirmációi fogadalmat hitéről és Jézus Krisztus követésére irányuló szándékáról.

Ebben legyen Isten nektek is, a gyermeknek is segítségére! Ámen.

Esketési igehirdetés

Földvári Tibor

Sófálva

Házasság: ragaszkodás, egy test

Alapige: 1Mózes 2,18.22–24

Kedves ifjú pár, keresztyén testvéreim!

A házasságról sokan sokféleképpen vélekednek. Mindenki tud róla valamit, úgy mond ért hozzá, mégis annyi zátonyra futott, tönkrement házasság létezik. Vajon miért? Azért, mert a házas életre vállalkozók legtöbbször elfelejt, vagy figyelmen kívül hagy valamit, és pedig azt, hogy a párválasztás, utána pedig a nősülés vagy férjhezmenetel nem

csupán személyes ügy, még csak nem is két, egymást szerető személy közös elhatározása, hanem Isten akaratán nyugvó, azzal mindenkiben megegyező cselekedet kell legyen. Az igazi házasságok előbb a mennyben kötődnek!

A házasság olyan, mint a házépítés: az alpból indul – és az nem lehet bármilyen –, az alapra pedig jól egybeillesztett falak épülnek, azokra mennyezet kerül és pontosan rögzített tetőszerkezet. Ennek a „háznak”, amelynek építéséhez fogtok most az „alapkő” ünnepélyes letételével, nem ti vagytok a „tervezői”. A felolvasott igéből megtudhatjátok, hogy a mindenható Úr Isten a tervezője és egyben kivitelezője minden igazi házasságnak – merem hinni és remélni, hogy a tiéteknek is! Különben, „ha az Úr nem építi a házat, hiába dolgoznak azon annak építői” – mondja a zsoltáros, és igaza van!

A teremtéstörténetben arról olvasunk, hogy minden teremtett dolgot, alkotást, amit Isten megalkotott, jónak minősített: „és látá Isten, hogy minden, amit teremtett vala, ímé igen jó”. Mégis volt valami, amit maga az Úr Isten sem látott jónak, amiről nem mondta azt, hogy „jó”, és ez az ember egyedülléte volt. „Nem jó az embernek egyedül lenni” – mondta a mennyei Tervező, és hozzá is látott az emberhez illő segítőtárs megalkotásához, más szóval a házasság tervezéséhez. És meglett az új alkotás, meglett a remekmű. Mi mindnyájan, nők és férfiak Isten remekművei, az Ő képére és hasonlatosságára teremtett, Jézus Krisztusban megváltott gyermekei vagyunk. Férfiúként és asszonyként ugyanazon rendeltetésünk van: egyfelől legyünk hasznos tagjai a társadalomnak, legyenek jó férjek, jó feleségek, igazi édesanyák és édesapák, másfelől pedig legyünk Isten és felebarátot szerető-szolgáló emberek, Isten országát kereső, Krisztus ügyéért harcoló jó vitézek. Ez a mi – Istentől nyert – rendeltetésünk. A házasság pedig az a hely, ahol e rendeltetésünket elkezdhetjük. Isten a házasság élet megművelt talaján, a férj és feleség viszonyában kíván a maga nevének dicsőséget szerezni. Azért tervezte és rendelte Isten a házasságot, hogy mi ne egymagunkban, hanem hitvestársunkkal és egész házunk népével az Úrnak szolgáljunk.

Az Isten által tervezett, s már a mennyben megkötött házasság menete az, amit az igéből hallottunk:

a) – „elhagyja a férfiú az ő atyját és az ő anyját”. Ez az első lépés. Ennek így kell(ene) megtörténnie. A házasságkötés alkalmával a vőlegény éppúgy, mint a menyasszony elhagyja apját, anyját, legtöbb esetben a szülői hajlékot, sőt a falut, vagy várost, ahol született, ahol gyerekkorát töltötte. Nagyon hasonlít ez a biológia világában végbemenő sejtosztódáshoz. Ismeretes ugyanis, hogy e biológiai folyamatban a molekulavándorlás során a különböző sejtek átalakulnak, osztódnak. Így a nagyobb sejtekből kisebb sejtek leválnak, önálló sejtekké alakulnak, melyek a maguk rendjén tovább darabolódnak. Ehhez hasonló dolog történik akkor is, amikor elhagyja a férfiú és a hajadon az ő szüleit. Egy, illetve két család sejtje osztódik. Egy több tagú családból leválik egy sejt, a nagykorúvá nőtt gyermek. A különvált sejt önállósul, új családot alapít, s ezzel új sejt jön létre. Aztán következik a második, a harmadik leválás, osztódás, míg a több tagot számláló család kettőre /sok esetben egyre/ redukálódik. Maradnak a kiöregedett sejtek, a megfáradt szülők: a szerető édesanya, a gondos édesapa, mert a családi fészekből a naggyá lett fiókák tovarepülnek, közelebb, vagy távolabb új fészkeket raknak. Ez történik most veletek is ifjú testvéreim: elhagyjátok a szülői hajlékot, kiléptek az eddig megszokott családi közösségből. De jól vigyázzatok! Az igében csak elhagyásról van szó. Nincs szó elfelejtésről. Sajnos mégis sokan vannak, akik nemcsak elhagyják szüleiket, hanem el is felejtik őket. Ti ezt ne tegyétek! Továbbra is tiszteljétek, becsüljétek, szeresétek születeiket! Köszönjétek meg őket Istennek! Kérjétek áldását a dolgos kezekre, amelyek tiéretetek munkálkodtak, simogassátok a ráncos arcokat, amelyek az értetek vállalt küzdelmek és aggodalmak mély barázdáit viselik, és ne felejtsetek el azt a hajlé-

kot sem, ahol annyi örömteli élményben volt részetek. Mikes Kelemen szavait parafrázálva azt kívánom nektek, hogy úgy szeressétek az új családi otthonot, hogy közben soha ne feledjétek a régit!

b) – „és ragaszkodik feleségéhez” – ez a második lépcsőfoka az Isten szerinti házasságnak. Mit is jelent ez a szó: ragaszkodni? Először is azt juttatja kifejezésre, hogy van valamink, ami a mienk, a sajátunk. Továbbá azt, hogy arról, amink van, amit Isten nekünk ajándékozott, arról nem mondunk le, azt nem adjuk át másnak, hanem megtartjuk, megőrizzük. Az igazi férj ragaszkodik az ő feleségéhez, úgyszintén az igazi feleség is az ő férjéhez: megőrzi, megtartja, nem mond le róla, nem lesz hűtlen hozzá, nem hagyja cserben. Jóban és rosszban, boldog és boldogtalan állapotban, hűséges gondviselőként vagy segítőtársként ragaszkodik élete párjához. Azonban nem minden ragasztó jó minőségű, s nem minden ragasztás tartós. A házasságban is lehetnek ilyen gyenge minőségű ragasztók, amelyek csak ideig-óráig képesek összetartani a házasságot, utána csak bomlasztják. Ilyenek: a pénz, a vagyon, a testi szépség, az egyéni érdek. De vannak az egyes felek alkataból, testi-szellemi felépítéséből származó bomlasztó erők, amelyek kellő fékezés hiányában szintén nagy károkat tesznek a házastársak viszonyában. Hadd mondjak el egy rövid történetet szemléltetés gyanánt. A jelenet az angol parlamentben játszódott le, ahol a „lordok” mellett a „ladyk”-nek is joguk volt az állam dolgaiba beleszólni. Az egyik ilyen hölgy vitázás közben ezt mondta Churchillnak, a híres államférfinak: „Sire, ha ön az én férjem lenne, mérget főznék a teájába.” Churchill válasza ez volt: „Asszonyom, ha maga az én feleségem lenne, biztos meginnám a mérgezett teát”. Sajnos, sok házastárs között ilyen a viszonyulás, ilyen a ragaszkodás: sok feleség szívesen megfőzné a mérgezett teát, sok férj pedig szívesen meginná azt.

Kedves vőlegény, kedves menyasszony! Ti ne így ragaszkodjatok egymáshoz! Isten őrizzen titeket és mindannyiunkat a mérges tea kívánásától!

Igazi, követésre méltó ragaszkodás legyen köztetek! Ennek feltétele az, hogy előbb mindketten Istenhez ragaszkodjatok, Hozzá közeledjétek! Engedjétek, hogy Igéje és Szentlelke által Ő vezessen titeket! A Tőle jövő, mindent elfedező, mindent eltűrő és megbocsátó, soha el nem fogyó szeretet kapcsolja össze szíveteket, hogy legyen tartós, maradandó, Isten és emberek előtt kedves a ti egymáshoz való ragaszkodásotok!

c) – „és lesznek egy testté”. Elérkeztünk a keresztyén házasság harmadik lépéséhez. Sokan felületesen értelmezik az ige szavait, amikor csak a testi egyesülést, a nemi élet szabad gyakorlását értik alatta. A két test eggyé olvadása ígénk szerint nem csupán a testi-fizikai kapcsolatot jelenti, hanem annál többet: a lelki ötvöződést, a szívverések egyeztetését, a különböző érzelmek és gondolatok egymásra hangolódását. Jelenti továbbá a két akarat /férj és feleség akarata/ egy akarattá való alakulását. Ha ezt sikerül megvalósítani, ha sikerül ily módon „egy testté” válnotok, akkor halljátok csak, amit Jézus ígér: „Ha ketten közületek egy akaraton lesznek a földön minden dolog felől, amit csak kértek, megadja nékik az én mennyei Atyám”. Legyetek egy testté, legyetek egy akaraton és akkor bátran kérhettek!

Segítsen az Úr titeket, és adjon nektek jó előmenetelt! Ámen.

Temetési igehirdetés

Id. Kabai Ferenc
Szamosújvár

Elhull a virág...

Alapige: Ézsaiás 40,8

Gyászoló Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban!

Nincs ebben semmi ellentmondásos, hogy Isten Élő Igéje egy erdélyi kisváros, Szamosújvár református főkéntésze koporsója mellett megszáradt fűről, hervadt virágról és mindezekon túl, bőségtől áradó, megelevenítő életről beszél.

1. Ézsaiás próféta látta népe siralmas helyzetét, a fűzfákra aggatott hegedűket, a kiszolgáltatottságot, a mosolytalanságot, az ünneptelenséget. Semmije sem maradt Isten fogságba hurcolt népének. Sem szülőföld, sem család, sem ünnepek. Csak a mélység, a szenvedés, az elhagyatottság, a messzeség, egymástól és az Úrtól...

Ebben az idegfeesztítő, megsemmisítő, örült állapotban megszólal az Örökkévaló beszéde: „vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet, így szól Istenetek” Ő, az Úr, a Nagy Király jövőt ígér népének! Senki emberfia ezt nem tudná megtenni!

Hogyan fogadták a többiek a megelevenítő ígét? Lehet, hogy leszerencsétlenezték a hozzájuk hasonlóan fogoly prófétát. – „Mit akar ez? Nem különb nálunk!”

Az is megtörténhetett, hogy elisméltették az általa elmondottakat, és együtt zengtek örvendezve, bizakodva az őket kereső és megtaláló egyszerű szavakat! Vagy talán az Ég felé kiáltották az onnan elhangzó ígét, próbára téve a némának tűnő Eget...

A próféta most arról beszél, hogy minden, ami eddig kellemetlen, rossz volt, ezután megváltozik! Az üzenet ma is, itt is hangzik. Valóban a fű, a virág elhervad. A babiloni és más hatalmak is mulandóak. A múlt század magukat örökkévalónak vélt országai „elszáradtak, elhervadtak”, minden emberi dicsőségükkel együtt. A látszólagos szín, fény – felszín. A mulandóság tartja fogságban az embert.

A fogoly Ézsaiás viszont a soha el nem múlóról, az Örökkévaló Igéjének valóságáról tanúskodik. Talán bűzös, piszkos, ápolatlan rab, de felhangzik ajkán a bizonyosság: „Isten Igéje örökre megmarad!”

2. Isten Igéjének mértéke alatt szólhatok a virágokról, a sok szép, színes, tarka, illatos virágról, amelyek végigkísérték és értelmessé tették Gorbai Nagy Mihály testvérünk Istentől megáldott életét. Négy nyelven beszélgetett a virágokkal. Tudta nevüket és sorolta, mondta ízesen, féltett kincsként őrzött anyanyelvén és németül, románul, latinul. Európai volt. Mielőtt ezt valaki évtizedekkel ezelőtt megfogalmazta volna, ő már tudta, hogy hol a mi helyünk, mi a feladatunk. (Akkor is, ha fájdalmasan mindig lemaradunk.) Erdélyi ember volt.

Tudásával soha nem dicsekedett. Becézgette, ápolta virágait. Tekintetével is óvta őket, és örült virulásuknak. „Szeretni tanítanak a virágok...” – mondogatta, és megcsókolta a rózsát, megsimogatta az árvácska bársonyát, ősz táján a krizantémokkal beszélgetett. Tehetségével, szorgalmával külföldi egyetemekig jutott ez a gyalogszerrel induló, árva székely fiú. Az segítette, Aki „árvát és özvegyet megtart” (Zsolt 146,9) Sok nehézséget átélt a néki adatott 93 év alatt. Volt fejedelmi kertek, parkok hűséges ápolója, és utcaseprő is a meghurcoltatások idején. De mindig tanítvány és áldott eszköz tudott maradni Isten kezében!

3. Tovább vinni és adni a fölülről kapott ígét, ez a legfőbb jó, amit tehet az ember a közösség érdekében. A belső, mennyei látással megajándékozott ember tudja, érzi, hogy semmi sem szakíthatja el az Isten szeretetétől.

Keresztyén testvérünk kertjének legszebb virágait hozta mindig az úrasztalára. Isten szavát, „igyekezzetek a város jólétén” – követte, amikor Szamosújvár virágos-lombos főterét megálmodta és megvalósította. Köszönetet ezért nem kapott. A hatalmaskodók kertjétől is megfosztották. De soha nem volt haragtartó ember, mert a mennyei Gazda szeretetében és szeretete szerint tudott élni! Reményik Sándor szavait idézve hirdette, hogy próbák között vergődő életünk „Lehet rom és lehet reménytelen:/ Virág nő rajta mégis: friss virág!”

A bennünk feszülő, Fentről kapott ige TEREMT, és MINDEN MEGVÁLTOZIK ÉLETÜNKBEN: „te más ember leszel.” A fentről kapott talentumokért mindnyájan felelősek vagyunk. Urunk eszközként felhasznál, és tegyük, végezzük munkánkat fáradhatatlanul.

„Az Isten küld, testvéreim, tinéktek,
Hogy sugarai eleven tüztét,
Amik arcáról a szívembe égtek,
Sugarazzam csendesen szertesztét:
A testvéreknek, akik az éjbe járnak,
Az Isten küldött szentjánosbogárnak.” (Sík Sándor)

Testvéreim! Ezt az Örökkévaló adta szép, dús életet köszönjük meg a feltámadás reménysége alatt a mi hűséges Urunknak és Megváltónknak, az Úr Jézus Krisztusnak! Ámen.

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
40079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós

Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Salamon Emese

Számítógépes szedés, tördelés: Szabó Magdolna

ISSN 0254-4458

Képes Géza

A LXV. zsoltár

Néked zeng ének a Sionon,
hálát adni jöttünk.
Teljesüljön a fogadalom,
mit nevedben tettünk.
Erőt vettek rajtunk a bűnök,
de Te megbocsátasz –
házad közelében megtűröd,
kit kedved kiválaszt.

Szabadítónk, irgalmad bíztat,
válaszolatsz nekem.
A Föld széléig benned bíznak
s messzi tengereken.
Te hegyeket szültél, s a tengert
bizony lecsitítod –
Kelet s Nyugat táján az embert
ujjongásra hívod.

Szikkadt földünket megöntözöd
bővizű patakkal.
Gabonát adsz mindenek fölött,
barázdánk kárt nem vall.
Göröngyeit elegyengeted,
porhanyítja zápor,
ápolod a hű növényeket,
rendelsz a javából.

Puszták helyén látsz legelőket,
ujjongnak halmaid.
Éhes nyájak lepik el őket,
örülnek barmaid.
Völgyeken gazdag gabonadísz:
az év koronája
köszönetet mond Neked ma is,
áldásodat várja.